

**GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2013. GODINU
DRUŠTVA „ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA“ A.D.
BEOGRAD**

Beograd, April 2014.god.

S A D R Ź A J:

I. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

1. Finansijski izveštaji za 2013. godinu

- 1.1. Bilans stanja
- 1.2. Bilans uspeha
- 1.3. Izveštaj o tokovima gotovine
- 1.4. Izveštaj o promenama na kapitalu
- 1.5. Statistički aneks
- 1.6. Napomene uz finansijske izveštaje

II. IZVEŠTAJ REVIZORA za 2013. godinu

III. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA

1. Ošti podaci
2. Kratak opis poslovne aktivnosti , organizaciona struktura i podaci o upravi Društva
3. Prikaz razvoja, finansijskog položaja i rezultata poslovanja Društva, a naročito finansijsko stanje u kome se Društvo nalazi i podaci važni za procenu stanja imovine Društva, kao i informacija o kadrovskim pitanjima.
4. Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva, kao i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo
 - 4.1. Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva
 - 4.2. Glavni rizici i pretnje kojima je Društvo izloženo
5. Svi važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju se izveštaj priprema
6. Svi značajniji poslovi sa povezanim licima
7. Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja
8. Podaci o stečenim sopstvenim akcijama
9. Ogranci
10. Finansijski instrumenti koje Društvo koristi ukoliko je to značajno za procenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja
11. Pregled pravila korporativnog upravljanja
 - 11.1. Obaveštenje o kodeksu korporativnog upravljanja koji društvo primenjuje kao i mesto na kojem je njegov tekst javno dostupan
 - 11.2. Sva bitna obaveštenja o praksi korporativnog upravljanja koje društvo sprovodi, a posebno one koje nisu izričito propisane zakonom

11.3. Odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja ako takva odstupanja postoje i obrazloženje za ta odstupanja

IV. PODACI O STEČENIM SOPSTVENIM AKCIJAMA -NEMAMO

1. Razlozi sticanja sopstvenih akcija - nemamo
2. Broj i nominalna vrednost stečenih sopstvenih akcija - nemamo
3. Imena lica od kojih su akcije stečene - nemamo
4. Iznos koji je Društvo isplatilo po osnovu sticanja sopstvenih akcija ili naznaka da su akcije stečene bez naknade - nemamo
5. Broj sopstvenih akcija koje društvo poseduje u trenutku izrade godišnjeg izveštaja - nemamo

V. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA

VI. ODLUKA O USVAJANJU GODIŠNJEG IZVEŠTAJA

VII. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA

U skladu sa članom 50. i 51. Zakona o tržištu kapitala („Službeni glasnik RS“ broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava („Službeni glasnik RS“ broj 14/2012) i članom 29. Zakona o računovodstvu „Energoprojekt Urbanizam i arhitektura “ a.d. Beograd, MB:07023022 objavljuje:

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2013.GODINU

I.GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

1. Finansijski izveštaj za 2013. Godinu - u nastavku

- 1.1. Bilans stanja
- 1.2. Bilans uspeha
- 1.3. Izveštaj o tokovima gotovine
- 1.4. Izveštaj o promenama na kapitalu
- 1.5. Statistički aneks
- 1.6. Napomene uz finansijske izveštaje

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj		100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3		
19	20	21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

BILANS STANJA

7005018915622

na dan 31.12.2013. godine

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		101082	102040
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	10.1.	3208	4052
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		97798	97884
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	10.2.	37159	37245
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007	10.3.	60639	60639
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		76	104
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010			
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011	10.4.	76	104
	B. OBRтна IMOVINA (013+014+015)	012		91761	65447
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013	10.5.	46	61
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		91715	65386
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016	10.6.	82556	52581
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017			
23 minus 237	3. Kratkorocni finansijski plasmani	018			
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	10.8.	6442	10019

Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020	10.9.	2717	2786
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		192843	167487
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	Dj. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		192843	167487
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025	10.13.	3020	0
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		33957	25603
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	10.11.	41030	41030
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104			
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	10.13.	9274	8970
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106			
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107			
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108	10.14.	8050	40006
35	VIII. GUBITAK	109	10.14.	24397	64403
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		152260	132007
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112	10.15	7442	7310
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+116)	113			
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115			
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		144818	124697
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117	10.17.	36852	35170
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119	10.18.	73377	63169
45 i 46	4. Ostale kratkoročne obaveze	120	10.19.	33939	25721
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121	10.20.	650	637
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122			

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123	10.21.	6626	9877
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		192843	167487
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125	10.23.	3020	0

U BEOGRADU dana 12.2. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik /

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj		100001505 PIB
Sifra delatnosti		
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3		19 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

BILANS USPEHA

7005018915639

u period 01.01.2013 do 31.12.2013

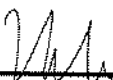
- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		217677	128132
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202	9.1.	217677	128132
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povecanje vrednosti zaliha ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206			
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		188295	157144
50	1. Nabavna vrednost prodate robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209	9.2.	3095	3268
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210	9.3.	146320	123344
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	9.4., 9.5.	2369	3836
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212	9.6., 9.7.	36511	26696
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		29382	0
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214		0	29012
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215	9.8.	1905	3330
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216	9.9.	5898	16788
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217	9.10.	561	789
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218	9.11.	16309	252
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219	9.12.	9641	0
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220		0	41933
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		9641	0
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224		0	41933
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		0	153
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226	9.13.	1591	1145
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	Dj. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		8050	0
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230		0	43231
	Ä...Ä" NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

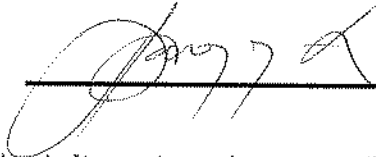
U BEOGRADU dana 12.2. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br. 114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj		100001505 PIB
Sifra delatnosti		
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3		
	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005018915646

u periodu od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine

- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	179264	259045
1. Prodaja i primljeni avansi	302	174456	252242
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	0	395
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	4808	6408
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	183693	202760
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	29256	42856
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	144800	144426
3. Placene kamate	308	587	5840
4. Porez na dobitak	309	5361	153
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	3689	9485
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	0	56285
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	4429	0
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313		
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317		
5. Primljene dividende	318		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	370	19
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	370	19
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	323		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II-I)	324	370	19

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	15500	75388
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327	15500	75388
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	14278	143788
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331	14278	143788
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	1222	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	0	68400
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	194764	334433
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	198341	346567
Dj. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338		
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	3577	12134
Ä...Ä". GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	10019	22153
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341		
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342		
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	6442	10019

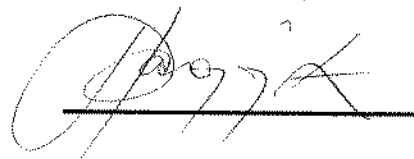
U BEOGRADU dana 12.2. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br. 114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	[] Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005018915660

u periodu od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	OPIS	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)		Ostali kapital (racun 309)		Neplaceni upisani kapital (grupa 31)		Emisiona premija (racun 320)	
		AOP		AOP		AOP		AOP	
	1		2		3		4		5
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u>	401	41030	414		427		440	22
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 1+2-3)	404	41030	417		430		443	22
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445	22
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 4+5-6)	407	41030	420		433		446	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 7+8-9)	410	41030	423		436		449	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438		451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 10+11-12)	413	41030	426		439		452	

Red. br.	O P I S	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u>	453	5156	466	48976	479		492	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 1+2-3)	456	5156	469	48976	482		495	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457		470		483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458	5156	471	40006	484		497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 4+5-6)	459		472	8970	485		498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 7+8-9)	462		475	8970	488		501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476	304	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477		490		503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 10+11-12)	465		478	9274	491		504	

Red. br.	OPIS	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOP	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u>	505	10295	518	29712	531		544	75767
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 1+2-3)	508	10295	521	29712	534		547	75767
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	40006	522	50164	535		548	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	10295	523	15473	536		549	29848
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 4+5-6)	511	40006	524	64403	537		550	25603
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 7+8-9)	514	40006	527	64403	540		553	25603
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	8050	528		541		554	8354
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	40006	529	40006	542		555	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 10+11-12)	517	8050	530	24397	543		556	33957

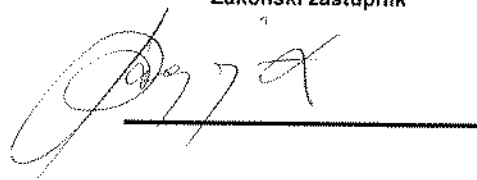
Red. br.	O.P.I.S.	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u>	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 10+11-12)	569	

U BEOGRADU dana 12.2. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv :ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

STATISTICKI ANEKS

7005018915653

za 2013. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 4)	602	2	3
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	106	104

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, PDSTRDZENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	15441	11389	4052
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607		XXXXXXXXXXXXX	
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	0	XXXXXXXXXXXXX	844
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	15441	12233	3208
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	146437	48553	97884
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	370	XXXXXXXXXXXXX	370
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	8067	XXXXXXXXXXXXX	814
	2.4. Revalorizacija	614	0	XXXXXXXXXXXXX	358
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	138740	40942	97798

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	46	61
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	46	61

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	41030	41030
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Drustveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632		
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	41030	41030

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	67263	67263
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	41030	41030
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	41030	41030

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	80850	50947
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	53926	42752
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	3073	3977
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	86624	62846
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	81455	64464
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	10707	9675
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	21617	16051
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648	442	0
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	4000	4628
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	342694	255340

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	1092	1603
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	113779	90190
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	19918	15842
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	773	120
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	2239	1929
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	9611	15263
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	25341	12647
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658		
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljista	659		
536, 537	10. Troškovi istrazivanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	1659	3375
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	220	202
553	13. Troškovi platnog prometa	663	491	376

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	368	401
555	15. Troškovi poreza	665	1631	1919
556	16. Troškovi doprinosa	666	0	143
562	17. Rashodi kamata	667	588	5840
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	588	5840
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669	0	3144
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670		
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	178298	158834

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaia poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljiste	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	0	326
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	0	326
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679		
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	0	652

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrice tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

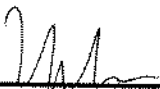
XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

 U BEOGRADU dana 12.2. 2014. godine

 Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07 , 119/08, 2/10, 101/12 , 118/12 i 3/2014)

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2013. GODINU**

Beograd, 2014. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	4
3. VLASNIČKA STRUKTURA	4
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	5
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	6
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	8
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	8
7.1. Procenjivanje	9
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	9
7.3. Prihodi	10
7.4. Rashodi	10
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	11
7.6. Porez na dobitak	11
7.7. Nematerijalna ulaganja	12
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	13
7.9. Finansijski lizing	14
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	14
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	15
7.12. Investicione nekretnine	15
7.13. Zalihe	16
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	17
7.15. Finansijski instrumenti	18
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	20
7.17. Kratkoročna potraživanja	20
7.18. Finansijski plasmani	21
7.19. Obaveze	21
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	22
7.21. Naknade zaposlenima	23
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	24
8.1. Kreditni rizik	25
8.2. Tržišni rizik	26
8.3. Rizik likvidnosti	29
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	30
9. BILANS USPEHA	32
9.1. Prihodi od prodaje	32
9.2. Troškovi materijala	32
9.3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	33
9.4. Troškovi amortizacije	33
9.5. Troškovi rezervisanja	33
9.6. Troškovi proizvodnih usluga	34
9.7. Nematerijalni troškovi	34
9.8. Finansijski prihodi	35
9.9. Finansijski rashodi	35

9.10. Ostali prihodi.....	36
9.11. Ostali rashodi	36
9.12. Dobitak pre oporezivanja.....	37
9.13. Porez na dobitak i neto dobitak.....	37
9.14. Neto dobitak po akciji.....	38
10. BILANS STANJA	39
10.1. Nematerijalna ulaganja	39
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema	40
10.3. Investicione nekretnine	41
10.4. Dugoročni finansijski plasmani	41
10.5. Zalihe i dati avansi	41
10.6. Kratkoročna potraživanja.....	42
10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	42
10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	43
10.10. Promene na kapitalu.....	44
10.11. Osnovni kapital	45
10.12. Rezerve.....	45
10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju.....	45
10.14. Neraspoređeni dobitak	46
10.15. Dugoročna rezervisanja.....	46
10.16. Ostale dugoročne obaveze	48
10.17. Kratkoročne finansijske obaveze	48
10.18. Obaveze iz poslovanja	48
10.19. Ostale kratkoročne obaveze	48
10.20. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja.....	49
10.21. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	49
10.22. Usaglašavanje potraživanja i obaveza.....	49
10.23. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva	49
11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	51
12. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	52
13. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	54

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07023022
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112 Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001505

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:

ENERGOPROJEKT Urbanizam i Arhitektura je akcionarsko društvo (u daljem tekstu Društo).

Registrovano je kod Agencije za Privredne Registre, Registra privrednih društava broj BD 10782/2005 od 04.07.2005.g., registraski uložak 1-4704-00, Trgovinski sud u Beogradu.

Društvo je osnovano 24.11.1989.g.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva** je Inženjerska delatnost i tehničko savetovanje. Preciznije, Društvo se bavi pretežno inženjerskom delatnošću i tehničkim savetovanjem, izvođenjem radova i inženjeringom u opremanju objekata. Pored navedene osnovne delatnosti Društvo obavlja i druge delatnosti i poslove koji doprinose efikasnijem i racionalnijem poslovanju, zaključuje Ugovore i preduzima druge pravne poslove i radnje u okviru svoje pravne i poslovne sposobnosti; obavlja poslove spoljnotrgovinskog prometa, uvoz-izvoz u okviru registrovane delatnosti.

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2013. godine: 106 radnika i
- 2012. godine: 104 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finausijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane Odbora Direktora na sednici održanoj dana 27.02.2014. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovođeći kadar Društva u 2013. godini sačinjavala su sledeća lica:

- Zoran Radojičić, dipl.ing.arh - Izvršni direktor društva
- Zoran Lukić, dipl.ecc. - Finansijski direktor
- Branislava Andjelković Dimitrijević - Tehnički direktor
- Bošković- Petronijević Marica - Direktor marketinga

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo posluje kao zavisno preduzeće u sasatavu ENERGOPROJEKT HOLDINGA . Vlasnička struktura na dan 31.12.2013.godine je sledeća: 94,40 % EP HOLDING; a 5.60 % SITNI AKCIONARI.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09, 99/11) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 , 111/2009,99/11),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004,18/2010,108/13),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010,118/12);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011,101/12);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011)
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010,8/13),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010,8/13),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u

predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbiji prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/10,118/12), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 30.11.2012. godine od strane Odbora Direktora Društva. Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2013. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Društvo je u posmatranoj godini ostvarilo neto dobitak od RSD 8.050 hiljada (u 2012. godini neto gubitak od RSD 43.231 hiljada). Obaveze Društva na dan 31. decembra 2013. godine značajno prevazilaze obrtnu imovinu. Poslovanje Društva je direktno i u velikoj meri uslovljeno odnosima sa povezanim društvima iz Sistema Energoprojekt koji su najznačajniji kupci Društva u 2013. godini.

Rukovodstvo Društva preuzima sve neophodne korake da omogući održiv rast poslovanja u datim uslovima. S toga, rukovodstvo veruje da je primena načela stalnosti razumna u pripremi finansijskih izveštaja za 2013. godinu.

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo suština iznad forme podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo pojedinačnog procenjivanja podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2012. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2013.	31.12.2012.
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	114,6421	113,7183
1 USD	83,1282	86,1763
1 RUB	2,5307	2,8328
1 CHF	93,5472	94,1922

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjena navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili

smnjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknađivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjnje će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjnje će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadiivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patent, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe *iz istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe *iz razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Počtno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Počtno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investicijska nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicijske nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicijske nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicijske nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisi troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicijsku nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicijske nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicijske nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicijske imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicijske nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **FIFO metode**, koja polazi od pretpostavke da se stavke zaliha materijala koje su najranije nabavljene najranije i utroše u proizvodnom procesu.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane

vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otudnjenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje slično informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobitci (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog

instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti predlaže Komisija za otpis i rashod i direktora Društva, a krajnju odluku o otpisu donosi **Odbor direktora**.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca predlaže Komisija za otpis i rashod i direktora Društva, a krajnju odluku o otpisu donosi **Odbor direktora**.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju

navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnjanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Sušтина rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa **aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje**, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih

obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije određeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji određuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke

nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika.**

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednoj tabeli prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Kupci- povezana pravna lica</i>		
Energoprojekt Visokogradnja ad	60,379	27,524
Energoprojekt Ghana	6,619	
Energoprojekt Industrija ad	24	
Svega	67,022	27,524

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

<i>Kupci u zemlji</i>		
Gradjevinska Direkcija Srbije	9,021	9,021
JP EPS Kolubara	157	157
NIS Jugopetrol	147	147
Telekom Srbije	2,116	222
Enjub	1,358	1,347
Komercijalna banka ...	0	314
Ministarstvo pravde KPZ Niš	47	0
Svega	12,846	11,208
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Opština Herceg Novi (u 2013 ispravka potraživanja)	0	1,261
Ambasada Japana	338	0
Imotec Gvineja	100	151
IntairPlan GmbH(u 2013 ispravka potraživanja)	0	10,803
WYG International	3,862	
Svega	4,300	12,215
UKUPNO	84,168	50,947

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjene vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	2013.	2012.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	34,655	786
30 - 60 dana od dospeća	7,569	0
60 - 90 dana od dospeća	3,394	0
preko 90 dana od dospeća	38,550	50,161
UKUPNO	84,168	50,947

Društvo nema nedospela potraživanja od kupaca, tj. sva potraživanja na dan 31. decembra 2013 .godine su dospela na naplatu.

Takođe, tokom godine Društvo je vršilo umanjene vrednosti potraživanja (Intairplan GmbH 10,891 hiljada din, neto efekat - potraživanje umanjeno za primljen avans od Enjuba 690 hiljada din,

Opština Herceg Novi 1,271 hiljada din --dobijena suska presuda 20.09.2013. i nije izvršena uplata, ispravka nefakturisanog prihoda od Gradj.Direkcije Srbije 2,628 hiljada din.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom.

Društvo je izloženo riziku od promene kursa stranih valuta po osnovu obaveza po dugoročnim i kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi značajne iznose negativnih kursnih razlika

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kursa značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

Sredstva u EUR		Obaveze u EUR	
2013.	2012.	2013.	2012.
626.609,75	332.198	575.301,31	323.298

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i uskladuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR, analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	u 000 dinara	
	2012.	2012.
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	588	(890)

Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunat je na sledeći način: (Devizna sredstva u EUR - Devizne obaveze u EUR) x 10% x Srednji kurs EUR na datum bilansa stanja.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor)

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da negativna promena kamatnih stopa (za 1%) može imati značajan uticaj na promenu rezultata. S obzirom da Društvo nema promenljivih kamatnih stopa, može se zaključiti da je **Društvo nije značajno izloženo kamatnom riziku**.

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Vezano za potencijalne kamatne rizike po osnovu finansijskih obaveza, u nastavku će se dati kratak osvrt na *politiku upravljanja rizikom dobavljača* koja se primenjuje u Društvu.

Kao što se iz tabele u kojoj je prikazana kamatonosna struktura finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom može uočiti, obaveze prema dobavljačima (kako obaveze po ispostavljenim fakturama, tako i nefakturisane obaveze) nisu uključene u navedenu grupu. Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmirenju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Dobavljači –matično i povezana pravna lica</i>		
Energoprojekt Holding	10,611	4,974
Energoprojekt Visokogradnja	8,898	6,945
Energopojekt Entel	148	482
Energoprojekt Industrija	126	126
Energopojekt Energodata	399	35
Energopojekt Garant	166	0
Svega	20,348	12,562
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
Cepting	4,222	0
Ekolog	543	45
BG Elektrane	141	940
Sergio	915	605
Proautor	1316	0
SGS	137	136
Minimum	251	0
Ostali	1,225	1,087
Svega	8,750	6,985
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Inec London	0	128
Herceg Novi Biro za Urbanizam	201	200
Ostali	0	15
Svega	201	343
UKUPNO	29,299	15,797

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	8,227	1,933
30 - 60 dana od dospeća	1,728	1,364
60 - 90 dana od dospeća	1,067	1,313
preko 90 dana od dospeća	18,277	11,187
UKUPNO	29,299	15,797

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospеле obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti racio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni racio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihе i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski racio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Opšti racio likvidnosti	2 : 1	0,6336	0,5168
Rigorozni racio likvidnosti	1 : 1	0,6146	0,5020
Gotovinski racio likvidnosti		0,0445	0,0803
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	(53,057)	(59,250)

Rezultati racio analize pokazuju da je Društvo tokom 2013. godine značajno umanjilo sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i/ili unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da **ima indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.**

Rukovodstvo je primenilo sledeće mere u 2013. kao i planirane u sledecem periodu:

1. Aktivnost na naplati svih dospelih potraživanja (naglasak naplata od EP Visokogradnja po UG .za projekat Hyatt Rostov na Donu ,RF).

U navedenom kontekstu ističemo da:

- uvažavajući dinamičnu prirodu poslovanja Društva, finansijska služba teži da održi fleksibilnost finansiranja, što, pored ostalog, podrazumeva držanje na raspolaganju postojećih kreditnih linija, kao i proširenje istih; a

- Rukovodstvo vrši kontinuirani nadzor nad rezervama likvidnosti Društva, koja obuhvataju raspoložive neiskorišćene kreditne linije, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kao i likvidne potencijale shodno očekivanim novčanim tokovima.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Neto dobitak/gubitak	8,050	(43,231)
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	25,603	75,767
Kapital na kraju godine	33,957	25,603
Svega prosečan kapital	29,780	50,685
Stopa prinosa na sopstveni kapital	0.27	(0.85)

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2012. i 2013. godini, sa aspekta održivosti kapitala, ne mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da je rizik kapitala izražen.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Obaveze	152,260	132,007
Ukupna sredstva	192,843	167,487
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,79	0,79
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	33,957	25,603
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	7,442	7,310
Svega	41,399	32,913
Ukupna sredstva	192,843	167,487
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,21	0,20

Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava Društva u 2013.godini je na približno istom nivou kao i u 2012. Godini.

U 2013. godini udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstva iznosi 0.21 što znači da Društvo jedan dinar sredstava finansira sa 0,21 dinara iz dugoročnih izvora. Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava u 2013.godini beleži povećanje za 0,1 usled povećanja ukupnih sredstava s jedne strane i povećanja dugoročnih izvora, s druge strane.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	140,818	124,697
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6,442	10,019
Svega	134,379	114,678
Kapital	37,957	25,603
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	3,54	4,48

Analiza racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu Društva pokazuje da je došlo do smanjenja racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu u 2013.godini za 0.94 i to usled povećanja neto zaduženosti Društva za 19,701 hiljada dinara i povećanja kapitala za 12,354 hiljada dinara. Povećanje neto zaduženosti je veće od povećanja kapitala, tako da je racio zaduženosti u 2013. godini smanjen, što je sa aspekta Društva nepovoljno.

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem i ino tržištu. Struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga matičnim i zavisnim pravnim licima	2,371	3,073
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	188,907	80,630
Svega	191,278	83,703
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje usluga	11,952	14,933
Svega	11,952	14,933
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od pružanja usluga	14,447	29,406
Svega	14,447	29,406
UKUPNO	217,677	128,132

Najznačajniji kupci Društva su povezana pravna lica Energoprojekt Visokogradnja ad Beograd i Energoprojekt Ghana. U 2013. godini od ukupnih prihoda od prodaje na Energoprojekt Viskogoradnju se odnosi 117,787 hiljada dinara što čini 54 % ukupnih prihoda od prodaje, Energoprojekt Ghana 67,536 hiljada dinara što čini 31 % ukupnih prihoda od prodaje.

9.2. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi materijala za izradu	10	37
Troškovi ostalog materijala	1,993	1,628
Troškovi goriva i energije	1,092	1,603
UKUPNO	3,095	3,268

9.3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	113,779	90,190
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	19,918	15,842
Svega	133,697	106,032
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	773	120
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	2,239	1,929
Ostali lični rashodi i naknade	9,611	15,263
UKUPNO	146,320	123,344

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po osnovu iznajmljenog radnika u Equatorijalnu Gvineju u iznosu od 3,764 hiljada dinara.

Pored navedenog, u okviru ostalih ličnih rashoda iskazani su i troškovi po osnovu solidarne pomoći, troškovi službenih putovanja, troškovi viza i dr.

9.4. Troškovi amortizacije – NAPOMENE VEZANE ZA MRS 16 I MRS 38

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	844	1,488
Amortizacija nekretnina	0	864
Amortizacija postrojenja i opreme	815	1,023
UKUPNO	1,659	3,375

Na dan 31.12.2013. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti.

Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2013. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2013. godine.

Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2013. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2013. godine je veća za 1.716 hiljada RSD (nekretnine u iznosu od 1.716 hiljada RSD).

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet Procene, bude manja za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja. Procena na dan 31.12.2013. u odnosu na procenu 31.12.2012.- nije bilo nikakvih relevantnih promena.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

9.5. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	710	461
UKUPNO	710	461

U 2013. godini Društvo ima dodatne troškove rezervisanja 710 hiljada din za otpremnine prilikom odlaska u penziju u skladu sa obračunom rezervisanja na dan 31. decembra 2013. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju), kao i po osnovu MRS 37 (ostala dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova), detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.15.

9.6. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi usluga na izradi učinaka	21,630	5,536
Troškovi transportnih usluga	630	1,291
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	1,875	2,910
Troškovi reklame i propagande	0	88
Troškovi ostalih usluga	1,206	2,822
UKUPNO	25,341	12,647

Troškovi usluga na izradi učinaka u 2013. godini iznose 21.630 hiljada dinara, u 2012. godini iznose 5,536 hiljada dinara, od čega se najveći deo odnosi na troškove naknada po autorskim ugovorima i troškovi kooptantskih usluga. U pitanju su troškovi angažovanja fizičkih lica, koje zastupa agencija Proautor d.o.o., Beograd, na izradi idejnih rešenja, projektne dokumentacije i slično, a na projektima na kojima je Društvo angažovano. Kooperativne usluge se odnose na usluge pružene od strane dobavljača Cepting Centar za projektovanje i inženjering doo, Beograd a vezano za projekat zaštite od požara za objekat Stambeni obj. u ul. Cara Nikolaja u Beogradu i projekat zaštite od požara za Hotelski kompleks Aktau, Komercijalne Banke u Republici Srbiji.

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova PTT usluga u zemlji (troškovi fiksnih telefona), iskazani su i troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje zgrade-popravka krova ;opreme- nadogradnja mreže tower i optičke mreže (trošak u 2013. godini 1.875 hiljada RSD ,a u 2012. godini 2.697 hiljada RSD).

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na komunalne usluge u koje spadaju troškovi grejanja,vode,kanalizacija i dr. (u 2013. godini 852 hiljada RSD; u 2012. godini 2.514 hiljada RSD).

9.7. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi neproizvodnih usluga	2,151	2,155
Troškovi reprezentacije	239	240
Troškovi premija osiguranja	220	202
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	491	376
Troškovi članarina	368	401
Troškovi poreza	1631	1,919
Ostali nematerijalni troškovi	6,070	8,756
UKUPNO	11,170	14,049

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2013. godini.220 hiljada RSD; u 2012. godini 202 hiljada RSD)

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi u 2013. godini.491 hiljada RSD (u 2012. godini 376 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu(u 2013. godini.255 hiljada RSD; u 2012. godini 533 hiljada RSD) , finansiranje osoba sa invaliditetom (u 2013. godini.860 hiljada RSD; u 2012. godini 614 hiljada RSD). **Ostali nematerijalni troškovi** se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.).

9.8. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate po drugim osnovama	0	330
Svega	0	330
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	112	73
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	756	1,788
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	1,037	1,139
Svega	1,905	3,000
Prihodi od efekata valutne klauzule	0	0
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	0	0
UKUPNO	1,905	3,330

9.9. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	3,149	1,880
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	502	393
Rashodi od kamate po drugim osnovama	587	5,448
Svega	4,238	7,721
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	211	5,046
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	525	1,898
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	924	2,123
Svega	1,660	9,067
Rashodi od efekata valutne klauzule	0	0
UKUPNO	5,898	16,788

9.10. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	0	24
Naplaćena otpisana potraživanja	0	0
Prihodi od smanjenja obaveza	561	757
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika	0	5
Ostali nepomenuti prihodi	0	3
Svega	0	0
UKUPNO OSTALI PRIHODI	561	789

Prihodi od smanjenja obaveza se odnose na otpis obaveza starijih od 3 godine po osnovu faktura .

9.11. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	112	50
Ostali nepomenuti rashodi	717	202
Svega	829	252
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Obezvređenje potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana -Ispravka potraživanja	15,480	0
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	0	0
Svega	15,480	0
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	0	0
UKUPNO	16,309	252

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na direktan otpis poreza na promet po starom zakonu koji su činili deo primljenog avansa do 2004.g. Obezvređenje potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana -Ispravka potraživanja od kupaca Intairplan 10,891 hiljada din, Gradj.Dir.S. 2,628 hiljada din, Herceg Novi Opština 1,271 hiljada din, Enjub (neto efekat) 690 hiljada din.

9.12. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	217,677	128,132
Poslovni rashodi	188,295	157,144
Poslovni rezultat	29,382	(29,012)
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	1,905	3,330
Finansijski rashodi	5,898	16,788
Finansijski rezultat	(3,993)	(13,458)
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	561	789
Ostali rashodi	16,309	252
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	(15,748)	537
<i>Efeki poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Rashod	0	0
Neto efekat	0	0
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	220,143	132,251
UKUPNI RASHODI	210,502	174,184
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	9,641	(41,933)

9.13. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	9,641	(41,933)
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	478	1347
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha	0	0
Oporeziva dobit	9,163	(40,586)
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	0	83,358
Poreska osnovica	9,163	83,358
Obračunati porez (15% od poreske osnovice)	137	8,336
Ukupna umanjnje obračunatog poreza	137	0
Obračunati porez po umanjenju	0	0
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	9,641	(41,933)
Poreski rashod perioda	0	153
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	1,591	1,145
Neto dobitak/gubitak	8,050	(43,231)

9.14. Neto dobitak/gubitak po akciji

Pokazatelj	2013.	2012.
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	8,050	(43,231)
Prosečan broj akcija tokom godine	67263	67263
Neto dobitak/gubitak po akciji u dinarima	0,12	(0,64)

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Koncesije patenti i sl	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2013.)	1,196	90	14,155	15,441
Korekcije početnog Stanja	0	0	0	0
Nove nabavke u toku godine	0	0	0	0
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0
Krajnje stanje (31.12.2013.)	1,196	90	14,155	15,441
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2013.)	0	90	11,299	11,389
Korekcije početnog Stanja	0	0	0	0
Amortizacija za 2013. godinu	0	0	844	844
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0
Krajnje stanje (31.12.2013.)	0	90	12,143	12,233
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2013.	1,196	0	2,856	4,052
Stanje 31.12.2013.	1,196	0	2,012	3,208

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Investiciona nekretnina	Grad. Objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Avansi za nekrét., postr. i opremu	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2013.)	60,639	48,003	37,795	0	0	146,437
Korekcije početnog Stanja-kursna r.	0	0	0	0	0	0
Nove nabavke u toku godine	0	0	370	0	0	370
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0		-8,067	0	0	-8,067
Krajnje stanje (31.12.2013.)	60,639	48,003	30,098	0	0	138,740
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.1.2013.)	0	13,118	35,435	0	0	48,553
Korekcije početnog stanja	0	0	0	0	0	0
Amortizacija za 2013. godinu	0	0	814	0	0	814
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	-358	0	0	0	-358
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	-8,067	0	0	-8,067
Krajnje stanje (31.12.2013.)	0	12,760	28,182	0	0	40,942
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>						
Početno stanje 1.1.2013.	60,639	34,885	2,360	0	0	97,884
Krajnje stanje 31.12.2013.	60,639	35,243	1,916	0	0	97,798

Na dan 31. decembra 2012. godine ukupna nabavna vrednost osnovnih sredstava Društva koja su u celosti otuđena i rashodovana (neto) iznosi 8,067 hiljada dinara.

10.3. Investicione nekretnine

Promena stanja investicionih nekretnina	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Revalorizovana vrednost</i>		
Početno stanje (01. januara)	60,639	60,639
Krajnje stanje (31. decembra)	60,639	60,639

Fer vrednost investicionih nekretnina na dan 31. decembra 2013. godine je iznosila 60,639 hiljada RSD. Procena je izvršena od strane kvalifikovanog procenitelja koji ima priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao. Procena vrednosti je vršena na osnovu brojnih faktora, kao što su: postojeći uslovi rentiranja, procena tržišnih uslova i procena stopa kapitalizacije korišćenjem uporednih tržišnih podataka, tamo gde je to moguće. Usled trenutnog stanja na tržištu nekretnina, i smanjenog broja kupoprodajnih transakcija u odnosu na ranije godine, prouzrokovanih ekonomskom krizom, procenitelji su u povećanoj meri koristili svoje poznavanje tržišta i profesionalno rasuđivanje, te se nisu oslanjali samo na rezultate uporedivih transakcija koje su se desile u prošlosti.

10.4. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
	0	0
Svega	0	0
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
		0
		0
Svega		0
UKUPNO		0
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	76	104
Svega	76	104
UKUPNO	76	104

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima potiču iz 1995. godine. Rata se povećava ukoliko rastu cene na malo (u 2013.g. nema korekcije).

10.5. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Dati avansi	46	61
Minus: ispravka vrednosti	0	0
UKUPNO	46	61

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – ostala povezana pravna lica	67,022	27,524
Kupci u zemlji	12,846	11,208
Kupci u inostranstvu	16,462	12,215
Minus: Ispravka vrednosti	(15,480)	0
Svega	80,850	50,947
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	0	376
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	0	376
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	0	0
Potraživanja od zaposlenih	(93)	0
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	0	0
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	8,390	8,023
Minus: Ispravka vrednosti	(6,591)	(6,765)
Svega	1,706	1,258
UKUPNO	82,556	52,581

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Tekući računi (dinarski)	3,901	5,699
Tekući računi (devizni)	2,541	4,320
Kratkoročno oročeni depoziti i akreditivi	0	0
UKUPNO	6,442	10,019

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (na dinarskim računima Banka Intesa, Alpha Bank, Komercijalna banka).
- na deviznim računima (Banka Intesa)

**10.9. Porez na dodatu vrednost i
aktivna vremenska razgraničenja**

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Porez na dodatu vrednost	0	0
Unapred plaćeni troškovi	0	0
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	89	46
Potraživanja za nefakturisani prihod	2,628	2,628
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	0	112
UKUPNO	2,717	2,786

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

10.10. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Čisti kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do službe kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2012. godine	41.030	-	-	-	8.970	-	40.006	64.403	-	25.603
Ispravka greške i promena računovodstvene politike	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korigovano početno stanje	41.030	-	-	-	8.970	-	40.006	64.403	-	25.603
Povećanje osnovnog kapitala	-	-	-	-	304	-	-	-	-	304
Smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-	-	(40.006)	(40.006)	-	-
Neto dobitak tekućeg perioda	-	-	-	-	-	-	8.050	-	-	8.050
Raspodjela dobiti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prodaja / (sticanje) sopstvenih akcija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 2013. godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje 31.12.2012. godine	41.030	0	-	-	9.274	-	8.050	24.397	-	33.957

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	41,030	41,030
Ostali osnovni kapital	(7,073)	34,737
UKUPNO	33,957	75,767

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Emisiona premija	0	0
Zakonske rezerve	0	0
UKUPNO	0	0

Emisiona premija predstavlja pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka.

10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Revalorizacione rezerve	9,274	8,970
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju	0	0
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju	0	0
UKUPNO	9,274	8,970

Promene na revalorizacionim rezervama odnose se na usklađivanje vrednosti zgrade (nalaz veštaka-procena rezidualner vrednosti zgrade)

10.14. Neraspoređeni dobitak / gubitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Stanje na dan 01.01.	40,006	10,295
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12	915	733
Ostalo	39,091	28,978
Dobit tekuće godine	8,050	0
Neraspoređeni dobitak na dan 31. decembra	8,050	40,006
Gubitak na dan 31. decembra	(24,397)	(64,403)

10.15. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	0	0
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	7,442	7,310
UKUPNO	7,442	7,310

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva društva iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna društva u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Snižavanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 0,57%), u bilansu stanja na dan 31.12.2013. godine u odnosu na dan 31.12.2012. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje broja zaposlenih za 1,50% i povećanje prosečne očekivanjje otpremnine za 4,79%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,42% i povećanje razlike između godišnje diskontne stope i prosečnog godišnjeg očekivanog rasta zarada za 0,50%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta). procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 6% i*
- *diskontna stopa od 9%.*

Kako je za određivanje sadašnje vrednosti (nedospelih) otpremnina neophodan podatak o godišnjoj diskontnoj stopi, kao i podatak o prosečnom godišnjem rastu zarada u Preduzeću, u nastavku će se precizirati navedene veličine.

Za godišnju diskontnu stopu je prihvaćena stopa od 9%. U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosisima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih hartija od vrednosti čiji je garant Republika Srbija. Shodno navedenom, diskontna stopa je određena shodno godišnjem prinosu na državne hartije od vrednosti emitovanim 30. decembra 2013. godine, od strane Uprave za javni dug Ministarstva finansija Republike Srbije. Navedena hartija od vrednosti je emitovana uz godišnju kamatnu stopu od 8,89%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći (371 dan) od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 6%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije. Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2016. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 18. oktobra 2013. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2014. godinu od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih

poena. Shodno navedenom, a uvažavajući i značajno snižavanje inflacije tokom 2013. godine, ali i u Memorandumu naznačeno očekivanje da naredne godine neće biti završene strukturne reforme i ostvarena liberalizaciju cena, najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz dozvoljeno pozitivno odstupanje od 1%.

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 1%, a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 6% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 9%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.16. Ostale dugoročne obaveze

Struktura dugoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	0	0
UKUPNO	0	0

10.17. Kratkoročne finansijske obaveze

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	31,097	29,455
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	5,700	5,700
Kratkoročni krediti u zemlji-Banka Intesa	55	15
UKUPNO	36,852	35,170

10.18. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Priljeni avansi, depoziti i kaucije	23,997	26,955
Dobavljači – ostala povezana pravna lica-EP Holding	10,611	4,974
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	9,737	7,588
Dobavljači u zemlji	8,750	2,892
Dobavljači u inostranstvu	201	343
Obaveze iz specifičnih poslova	20,081	20,417
UKUPNO	73,377	63,169

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 3 do 30 dana. Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.19. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada – bruto	25,906	21,638
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	6,016	2,363
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	148	148
Obaveze prema zaposlenima	1,260	1,298
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	278	104
Ostale obaveze	331	170
UKUPNO	33,939	25,721

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.20. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	650	637
UKUPNO	650	637

10.21. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Odložene poreske obaveze	6,626	9,877
Neto poreska sredstva/obaveze	6,626	9,877

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na oporezive privremene razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	9,877	8,732
Plaćen deo obaveza za kapitalnu dobit	(5.361)	
Obaveze u 2013.	2,110	
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	6,626	9,877
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	(1,591)	(1,145)

Odloženi poreski rashod perioda je priznat na teret rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih obaveza.

10.22. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo usaglašavanje potraživanja sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2013. godine. Od ukupno 5 domaćih kupaca, na dan 31.12.2012 godine, u iznosu od 12,846 hiljade RSD, usaglašeno je 10,731 hiljada RSD, a nema neusaglašanih (1 kupac nije odgovorio na IOS -Telekom Srbije 2,115 hiljada RSD (potraživanje po fa izmireno 13.01.2014.) Od ukupno 3 inostrana kupca, na dan 31.12.2013. godine, u iznosu od 4,300 hiljada RSD, usaglašeno je 4,300 hiljada RSD i naplaćeno u januaru 2014.(2 ino kupca Herceg Novi i Intairplan izvršena ispravka potraživanja).

U narednoj tabeli prikazani su iznosi potraživanja od domaćih i inostranih kupaca koji nisu odgovorili na poslate Izvode otvorenih stavki.

Kupci koji nisu odgovorili na poslate izvode otvorenih stavki	u 000 dinara
<i>Domaći Kupci</i>	
Telekom Srbije ad, Beograd	2,115
Svega	2.115
<i>Inostrani kupci</i>	
Immotec Gvineja	100
Svega	100
UKUPNO	100

Društvo nije izvršilo usaglašavanje obaveza sa domaćim dobavljačima u iznosu od 2.807 hiljada RSD. Od ukupnih 24 dobavljača dobili smo odgovor i usaglasili se sa 4 dobavljača (Cepting 4.221 hilj.din, Proautora 1.316 hilj din,Bg Elektrane, Ekolog, Dexy Co), a usaglašeni smo sa 1 ino dobavljačem Opstina Herceg Novi-Projekttni Biro- EUR 1.755.

10.23. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu u iznosu 3.020 hiljada din i vanbilansnu pasivu u iznosu 3.020 hiljada din. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja (izdata avalirana menica kao obezbedjenje plaćanja poreskog duga; Jumeći EP Holding i EP Niskogradnja).

11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
Energoprojekt Holding	2,483	3,073
Energoprojekt Visokogradnja	118,544	61,146
Energoprojekt Oprema	3,422	0
Energoprojekt Industrija	111	4,766
Energoprojekt Entel	50	
Energoprojekt Ghana	67,536	
Svega	192,146	68,985
<i>Rashodi</i>		
Energoprojekt Holding	5,575	5,596
Energoprojekt Visokogradnja	2,645	290
Energoprojekt Entel	915	613
Energoprojekt Energodata	1,291	3,690
Energoprojekt Garant	165	136
Svega	10,591	10,325

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Potraživanja</i>		
Energoprojekt Viskogradnja	60,380	27,524
Energoprojekt Industrija	24	0
Svega	60,404	27,524
<i>Obaveze</i>		
Energoprojekt Holding	46,382	36,060
Energoprojekt Viskogradnja	36,221	36,957
Energoprojekt Industrija	2,538	2,532
Energoprojekt Entel	148	482
Energoprojekt Energodata	399	35
Energoprojekt Garant	166	
Svega	85,854	76,066

Sa aspekta **ključnog rukovodećeg osoblja**, u naredne dve tabele je prikazana struktura naknade tokom godine, kao i promena salda po osnovu kredita.

Struktura naknada ključnog rukovodećeg osoblja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Kratkoročna primanja (bruto zarade i dr.)	22,058	14,578
Svega	22,058	14,578

12. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu:

- sudskih sporova.

Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2013. godine, su uključene: vrednosti zateznih kamata i drugih troškova (na primer, procenjeni sudski troškovi) koji mogu nastati u slučaju sudskih odluka koje ne bi bile u korist Društva.

<i>Tužilac</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni Postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	6	3	9
UKUPNO	6	3	9
<i>u valuti</i>			
Fizičko lice	87.678,09 USD 7.188,66 hiljad. dinara	10.147,80 USD 411,11 hiljada dinara	97.825,89 USD 7.599,77 hiljad.dinara
UKUPNO	87.678,09 USD i 7.188,66 hiljada dinara	10.147,80 USD i 411,11 hiljada dinara	97.825,89 USD i 7.599,77 hiljada dinara

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u valuti</i>
Vladimir Markovic	Isplata devizne zarade 10.147,80 USD	10.147,80 USD
B.Lakčević,V.Perić,D.Pantić, Ivan Pantić	Isplata devizne zarade 87.678,09 USD	87,678,09 USD

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Milan Raonić	Isplata godišnjeg odmora i razlike zarade	322,69 hiljada dinara
Novica Veljković	Poništaj Aneksa III ugovora o radu	88,42 hiljada dinara
Novica Veljković	Poništaj Aneksa IV ugovora o radu	17,00 hiljada dinara
Miroslav Stefanović	Razlika zarade	33,99 hiljada dinara
Milan Raonić	Naknada štete	7.000,00 hiljada dinara
Tamara Vukadinović	Poništaj rešenja o otkazu ugovora o radu	50,00 hiljada dinara
Jelena Davidović	Poništaj rešenja o otkazu ugovora o radu	87,67 hiljada dinara

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena stana.

Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjenjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac, a postoji izvesna doza razumne verovatnoće da Društvo dobije predmetne sporove.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni Postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	1		1
Pravno lice	1		1
UKUPNO	2		2
<i>u valuti</i>			
Fizičko lice	1.523,07 hiljad. dinara		1.523,07 hiljad. Dinara
Pravno lice	11.090,00 EUR		11.090,00 EUR
UKUPNO	1.523,07 hiljada din i 11.090,00 EUR		1.523,07 hiljada din i 11.090,00 EUR

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u valuti</i>
Miodrag Cvijić	Dug	1.523,07 hiljada dinara
Opština Herceg Novi	Dug-naplata faktura	11.090,00 EUR

II. IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA za 2013. godinu –u nastavku

Izveštaj revizora nije usvojen. Usvajanje na godišnjoj Skupštini akcionara, koja će se održati do kraja juna 2014.godine

**ENERGOPROJEKT URBANIZAM I
ARHITEKTURA a.d. Beograd**

**Finansijski izveštaji za 2013. godinu
i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Bilans stanja	
Bilans uspeha	
Izveštaj o tokovima gotovine	
Izveštaj o promenama na kapitalu	
Statistički aneks	
Napomene uz finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima privrednog društva
"Energoprojekt Urbanizam i Arhitektura" a.d. Beograd

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja privrednog društva "Energoprojekt Urbanizam i Arhitektura" a.d. Beograd (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2013. godine i odgovarajući bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izveštaje. Statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 62/2013), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2013. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

Beograd, 6. mart 2014. godine

Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv : **ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12**

BILANS STANJA

7005018915622

na dan **31.12.2013. godine**

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		101082	102040
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	<i>10.1.</i>	3208	4052
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		97798	97884
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	<i>10.2.</i>	37159	37245
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007	<i>10.3.</i>	60639	60639
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		76	104
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010			
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011	<i>10.4.</i>	76	104
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		91761	65447
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013	<i>10.5.</i>	46	61
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		91715	65386
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016	<i>10.6.</i>	82556	52581
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017			
23 minus 237	3. Kratkorocni finansijski plasmani	018			
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	<i>10.8.</i>	6442	10019

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020	10.9.	2717	2786
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		192843	167487
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	Dj. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		192843	167487
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025	10.23.	3020	0
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		33957	25603
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	10.11.	41030	41030
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104			
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	10.13.	9274	8970
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106			
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107			
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108	10.14.	8050	40006
35	VIII. GUBITAK	109	10.14.	24397	64403
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		152260	132007
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112	10.15	7442	7310
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113			
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115			
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		144818	124697
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117	10.17.	36852	35170
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119	10.18.	73377	63169
45 i 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120	10.19.	33939	25721
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121	10.20.	650	637
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122			

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123	10.21.	6626	9877
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		192843	167487
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125	10.23.	3020	0

U BEOGRADU dana 12.2. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik,

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	<input type="text"/> Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	<input type="text"/> 19	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

BILANS USPEHA

7005018915639

u period 01.01.2013 do 31.12.2013

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		217677	128132
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202	9.1.	217677	128132
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povecanje vrednosti zaliha ucinaka	204			
631	4. Smarjenje vrednosti zaliha ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206			
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		188295	157144
50	1. Nabavna vrednost prodate robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209	9.2.	3095	3268
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210	9.3.	146320	123344
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	9.4.; 9.5.	2369	3836
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212	9.6.; 9.7.	36511	26696
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		29382	0
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214		0	29012
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215	9.8.	1905	3330
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216	9.9.	5898	16788
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217	9.10.	561	789
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218	9.11.	16309	252
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219	9.12.	9641	0
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220		0	41933
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		9641	0
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224		0	41933
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		0	153
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226	9.13.	1591	1145
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	Dj. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		8050	0
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230		0	43231
	Ä...Å": NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U BEOGRADU dana 12.2. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	[] Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005018915646

u periodu od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine

- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	179264	259045
1. Prodaja i primljeni avansi	302	174456	252242
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	0	395
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	4808	6408
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	183693	202760
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	29256	42856
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	144800	144426
3. Placene kamate	308	587	5840
4. Porez na dobitak	309	5361	153
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	3689	9485
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	0	56285
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II -I)	312	4429	0
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313		
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloÅkih sredstava	315		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317		
5. Primljene dividende	318		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	370	19
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloÅkih sredstava	321	370	19
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324	370	19

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	15500	75388
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327	15500	75388
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	14278	143788
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331	14278	143788
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	1222	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	0	68400
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	194764	334433
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	198341	346567
Dj. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338		
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	3577	12134
Ä...Ä". GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	10019	22153
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341		
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342		
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	6442	10019

U BEOGRADU dana 12.2. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07 , 119/08, 2/10, 101/12 , 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	<input type="text"/> Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	<input type="text"/> 19	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : **ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12**

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005018915660

u periodu od **01.01.2013. do 31.12.2013. godine**

- u hiljadama dinara

Red. br.	OPIS	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)		Ostali kapital (racun 309)		Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)		Emisiona premija (racun 320)	
			AOP		AOP		AOP		AOP	
	1		2		3		4		5	
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u>	401	41030	414		427		440	22	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441		
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442		
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 1+2-3)	404	41030	417		430		443	22	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444		
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445	22	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 4+5-6)	407	41030	420		433		446		
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447		
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448		
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 7+8-9)	410	41030	423		436		449		
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450		
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438		451		
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 10+11-12)	413	41030	426		439		452		

Red. br.	OPIS	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u>	453	5156	466	48976	479		492	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 1+2-3)	456	5156	469	48976	482		495	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457		470		483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458	5156	471	40006	484		497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 4+5-6)	459		472	8970	485		498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 7+8-9)	462		475	8970	488		501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476	304	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477		490		503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 10+11-12)	465		478	9274	491		504	

Red. br.	O P I S	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOP	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u>	505	10295	518	29712	531		544	75767
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 1+2-3)	508	10295	521	29712	534		547	75767
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	40006	522	50164	535		548	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	10295	523	15473	536		549	29848
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 4+5-6)	511	40006	524	64403	537		550	25603
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 7+8-9)	514	40006	527	64403	540		553	25603
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	8050	528		541		554	8354
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	40006	529	40006	542		555	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 10+11-12)	517	8050	530	24397	543		556	33957

Red. br.	OPIS	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u>	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine <u>2012</u> (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekuceoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine <u>2013</u> (red.br. 10+11-12)	569	

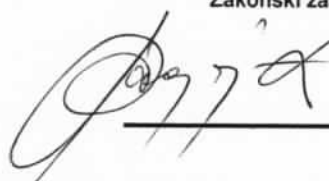
U BEOGRADU dana 12.2. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023022 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001505 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv : **ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12**

STATISTICKI ANEKS

7005018915653

za 2013. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 4)	602	2	3
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	106	104

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine *	606	15441	11389	4052
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607		XXXXXXXXXXXX	
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	0	XXXXXXXXXXXX	844
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	15441	12233	3208
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	146437	48553	97884
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	370	XXXXXXXXXXXX	370
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	8067	XXXXXXXXXXXX	814
	2.4. Revalorizacija	614	0	XXXXXXXXXXXX	358
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	138740	40942	97798

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	46	61
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	46	61

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	41030	41030
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Drustveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632		
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	41030	41030

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	67263	67263
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	41030	41030
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	41030	41030

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	80850	50947
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	53926	42752
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	3073	3977
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	86624	62846
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	81455	64464
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	10707	9675
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	21617	16051
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648	442	0
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	4000	4628
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	342694	255340

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	1092	1603
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	113779	90190
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	19918	15842
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	773	120
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	2239	1929
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	9611	15263
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	25341	12647
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658		
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljista	659		
536, 537	10. Troškovi istrazivanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	1659	3375
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	220	202
553	13. Troškovi platnog prometa	663	491	376

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	368	401
555	15. Troškovi poreza	665	1631	1919
556	16. Troškovi doprinosa	666	0	143
562	17. Rashodi kamata	667	588	5840
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	588	5840
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669	0	3144
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670		
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	178298	158834

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljiste	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	0	326
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	0	326
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679		
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	0	652

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga državna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Državna dodeljivanja za premije, regres i pokrice tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala državna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

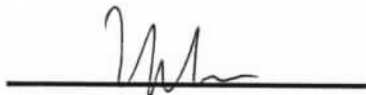
XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

 U BEOGRADU dana 12.2. 2014. godine

 Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2013. GODINU**

Beograd, 2014. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA.....	4
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	4
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA.....	5
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	6
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	8
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	8
7.1. Procenjivanje.....	9
7.2. Efekti kurseva stranih valuta.....	9
7.3. Prihodi.....	10
7.4. Rashodi	10
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja.....	11
7.6. Porez na dobitak.....	11
7.7. Nematerijalna ulaganja	12
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	13
7.9. Finansijski lizing	14
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	14
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	15
7.12. Investicione nekretnine	15
7.13. Zalihe	16
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji.....	17
7.15. Finansijski instrumenti.....	18
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	20
7.17. Kratkoročna potraživanja.....	20
7.18. Finansijski plasmani.....	21
7.19. Obaveze.....	21
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....	22
7.21. Naknade zaposlenima	23
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	24
8.1. Kreditni rizik.....	25
8.2. Tržišni rizik.....	26
8.3. Rizik likvidnosti.....	29
8.4. Upravljanje rizikom kapitala.....	30
9. BILANS USPEHA.....	32
9.1. Prihodi od prodaje.....	32
9.2. Troškovi materijala	32
9.3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	33
9.4. Troškovi amortizacije	33
9.5. Troškovi rezervisanja.....	33
9.6. Troškovi proizvodnih usluga	34
9.7. Nematerijalni troškovi	34
9.8. Finansijski prihodi.....	35
9.9. Finansijski rashodi	35

9.10. Ostali prihodi	36
9.11. Ostali rashodi	36
9.12. Dobitak pre oporezivanja	37
9.13. Porez na dobitak i neto dobitak.....	37
9.14. Neto dobitak po akciji	38
10. BILANS STANJA	39
10.1. Nematerijalna ulaganja	39
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema	40
10.3. Investicione nekretnine	41
10.4. Dugoročni finansijski plasmani	41
10.5. Zalihe i dati avansi	41
10.6. Kratkoročna potraživanja.....	42
10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	42
10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	43
10.10. Promene na kapitalu.....	44
10.11. Osnovni kapital	45
10.12. Rezerve.....	45
10.13. Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju.....	45
10.14. Neraspoređeni dobitak	46
10.15. Dugoročna rezervisanja.....	46
10.16. Ostale dugoročne obaveze	48
10.17. Kratkoročne finansijske obaveze	48
10.18. Obaveze iz poslovanja	48
10.19. Ostale kratkoročne obaveze	48
10.20. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja.....	49
10.21. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	49
10.22. Usaglašavanje potraživanja i obaveza.....	49
10.23. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva	49
11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	51
12. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	52
13. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	54

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07023022
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112 Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001505

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:

ENERGOPROJEKT Urbanizam i Arhitektura je akcionarsko društvo (u daljem tekstu Društo).

Registrovano je kod Agencije za Privredne Registre, Registra privrednih društava broj BD 10782/2005 od 04.07.2005.g., registraski uložak 1-4704-00, Trgovinski sud u Beogradu.

Društvo je osnovano 24.11.1989.g.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva** je Inženjerska delatnost i tehničko savetovanje. Preciznije, Društvo se bavi pretežno inženjerskom delatnošću i tehničkim savetovanjem, izvođenjem radova i inženjeringom u opremanju objekata. Pored navedene osnovne delatnosti Društvo obavlja i druge delatnosti i poslove koji doprinose efikasnijem i racionalnijem poslovanju, zaključuje Ugovore i preuzima druge pravne poslove i radnje u okviru svoje pravne i poslovne sposobnosti; obavlja poslove spoljnotrgovinskog prometa, uvoz-izvoz u okviru registrovane delatnosti.

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2013. godine: 106 radnika i
- 2012. godine: 104 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane Odbora Direktora na sednici održanoj dana 27.02.2014. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2013. godini sačinjavala su sledeća lica:

- Zoran Radojičić, dipl.ing.arh - Izvršni direktor društva
- Zoran Lukić, dipl.ecc. - Finansijski direktor
- Branislava Andjelković Dimitrijević - Tehnički direktor
- Bošković- Petronijević Marica - Direktor marketinga

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo posluje kao zavisno preduzeće u sastavu ENERGOPROJEKT HOLDINGA . Vlasnička struktura na dan 31.12.2013.godine je sledeća: 94,40 % EP HOLDING; a 5.60 % SITNI AKCIONARI.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09, 99/11) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 , 111/2009,99/11),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004,18/2010,108/13),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010,118/12);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011,101/12);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011)
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010,8/13),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010,8/13),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u

predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/10,118/12), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 30.11.2012. godine od strane Odbora Direktora Društva. Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2013. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinostni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Društvo je u posmatranoj godini ostvarilo neto dobitak od RSD 8.050 hiljada (u 2012. godini neto gubitak od RSD 43.231 hiljada). Obaveze Društva na dan 31. decembra 2013. godine značajno prevazilaze obrtnu imovinu. Poslovanje Društva je direktno i u velikoj meri uslovljeno odnosima sa povezanim društvima iz Sistema Energoprojekt koji su najznačajniji kupci Društva u 2013. godini.

Rukovodstvo Društva preuzima sve neophodne korake da omogući održiv rast poslovanja u datim uslovima. S toga, rukovodstvo veruje da je primena načela stalnosti razumna u pripremi finansijskih izveštaja za 2013. godinu.

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2012. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kursa stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kursa, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2013.	31.12.2012.
	Iznos u dinarima	
1 EUR	114,6421	113,7183
1 USD	83,1282	86,1763
1 RUB	2,5307	2,8328
1 CHF	93,5472	94,1922

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjena navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili

smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjenje će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjenje će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investicijska nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicijske nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicijske nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicijske nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicijsku nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicijske nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicijske nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicijske imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicijske nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cena koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **FIFO metode**, koja polazi od pretpostavke da se stavke zaliha materijala koje su najranije nabavljene najranije i utroše u proizvodnom procesu.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane

vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobitci (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog

instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti predlaže Komisija za otpis i rashod i direktora Društva, a krajnju odluku o otpisu donosi **Odbor direktora**.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca predlaže Komisija za otpis i rashod i direktora Društva, a krajnju odluku o otpisu donosi **Odbor direktora**.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od datuma bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju

navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnjanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospelca ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih

obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke

nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „hedžinga“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu sa *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika**.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednoj tabeli prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Kupci- povezana pravna lica</i>		
Energoprojekt Visokogradnja ad	60,379	27,524
Energoprojekt Ghana	6,619	
Energoprojekt Industrija ad	24	
Svega	67,022	27,524

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

<i>Kupci u zemlji</i>		
Gradjevinska Direkcija Srbije	9,021	9,021
JP EPS Kolubara	157	157
NIS Jugopetrol	147	147
Telekom Srbije	2,116	222
Enjub	1,358	1,347
Komercijalna banka ...	0	314
Ministarstvo pravde KPZ Niš	47	0
Svega	12,846	11,208
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Opština Herceg Novi (u 2013 ispravka potraživanja)	0	1,261
Ambasada Japana	338	0
Imotec Gvineja	100	151
IntairPlan GmbH(u 2013 ispravka potraživanja)	0	10,803
WYG International	3,862	
Svega	4,300	12,215
UKUPNO	84,168	50,947

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjene vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	34,655	786
30 - 60 dana od dospeća	7,569	0
60 - 90 dana od dospeća	3,394	0
preko 90 dana od dospeća	38,550	50,161
UKUPNO	84,168	50,947

Društvo nema nedospela potraživanja od kupaca, tj. sva potraživanja na dan 31. decembra 2013 .godine su dospela na naplatu.

Takođe, tokom godine Društvo je vršilo umanjene vrednosti potraživanja (Intairplan GmbH 10,891hiljada din, neto efekat - potraživanje umanjeno za primljen avans od Enjuba 690 hiljada din,

Opština Herceg Novi 1,271 hiljada din –dobijena suska presuda 20.09.2013. i nije izvršena uplata, ispravka nefakturisanog prihoda od Gradj.Direkcije Srbije 2,628 hiljada din.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom.

Društvo je izloženo riziku od promene kurseva stranih valuta po osnovu obaveza po dugoročnim i kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi značajne iznose negativnih kursnih razlika

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u EUR</i>		<i>Obaveze u EUR</i>	
<i>2013.</i>	<i>2012.</i>	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
626.609,75	332,198	575.301,31	323,298

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR, analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuacija svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2012.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	588	(890)

Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunat je na sledeći način: (Devizna sredstva u EUR - Devizne obaveze u EUR) x 10% x Srednji kurs EUR na datum bilansa stanja.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor)

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da negativna promena kamatnih stopa (za 1%) može ima značajan uticaj na promenu rezultata. S obzirom da Društvo nema promenljivih kamatnih stopa, može se zaključiti da je **Društvo nije značajno izloženo kamatnom riziku**.

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Vežano za potencijalne kamatne rizike po osnovu finansijskih obaveza, u nastavku će se dati kratak osvrt na *politiku upravljanja rizikom dobavljača* koja se primenjuje u Društvu.

Kao što se iz tabele u kojoj je prikazana kamatonosna struktura finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom može uočiti, obaveze prema dobavljačima (kako obaveze po

ispostavljenim fakturama, tako i nefakturisane obaveze) nisu uključene u navedenu grupu. Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmirenju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Dobavljači –matično i povezana pravna lica</i>		
Energoprojekt Holding	10,611	4,974
Energoprojekt Visokogradnja	8,898	6,945
Energopojekt Entel	148	482
Energoprojekt Industrija	126	126
Energopojekt Energodata	399	35
Energopojekt Garant	166	0
Svega	20,348	12,562
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
Cepting	4,222	0
Ekolog	543	45
BG Elektrane	141	940
Sergio	915	605
Proautor	1316	0
SGS	137	136
Minimum	251	0
Ostali	1,225	1,087
Svega	8,750	6,985
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Inec London	0	128
Herceg Novi Biro za Urbanizam	201	200
Ostali	0	15
Svega	201	343
UKUPNO	29,299	15,797

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	8,227	1,933
30 - 60 dana od dospeća	1,728	1,364
60 - 90 dana od dospeća	1,067	1,313
preko 90 dana od dospeća	18,277	11,187
UKUPNO	29,299	15,797

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospеле obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti racio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni racio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski racio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Opšti racio likvidnosti	2 : 1	0,6336	0,5168
Rigorozni racio likvidnosti	1 : 1	0,6146	0,5020
Gotovinski racio likvidnosti		0.0445	0.0803
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	(53,057)	(59,250)

Rezultati racio analize pokazuju da je Društvo tokom 2013. godine značajno umanjilo sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i/ili unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da **ima indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.**

Rukovodstvo je primenilo sledeće mere u 2013. kao i planirane u sledecem periodu:

1. Aktivnost na naplati svih dospelih potraživanja (naglasak naplata od EP Visokogradnja po UG .za projekat Hyatt Rostov na Donu ,RF).

U navedenom kontekstu ističemo da:

- uvažavajući dinamičnu prirodu poslovanja Društva, finansijska služba teži da održi fleksibilnost finansiranja, što, pored ostalog, podrazumeva držanje na raspolaganju postojećih kreditnih linija, kao i proširenje istih; a

- Rukovodstvo vrši kontinuirani nadzor nad rezervama likvidnosti Društva, koja obuhvataju raspoložive neiskorišćene kreditne linije, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kao i likvidne potencijale shodno očekivanim novčanim tokovima.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Neto dobitak/gubitak	8,050	(43,231)
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	25,603	75,767
Kapital na kraju godine	33,957	25,603
Svega prosečan kapital	29,780	50,685
Stopa prinosa na sopstveni kapital	0.27	(0.85)

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2012. i 2013. godini, sa aspekta održivosti kapitala, ne mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da je rizik kapitala izražen.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Obaveze	152,260	132,007
Ukupna sredstva	192,843	167,487
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,79	0,79
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	33,957	25,603
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	7,442	7,310
Svega	41,399	32,913
Ukupna sredstva	192,843	167,487
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,21	0,20

Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava Društva u 2013.godini je na približno istom nivou kao i u 2012. Godini.

U 2013. godini udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstva iznosi 0.21 što znači da Društvo jedan dinar sredstava finansira sa 0,21 dinara iz dugoročnih izvora. Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava u 2013.godini beleži povećanje za 0,1 usled povećanja ukupnih sredstava s jedne strane i povećanja dugoročnih izvora, s druge strane.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	140,818	124,697
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6,442	10,019
Svega	134,379	114,678
Kapital	37,957	25,603
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	3,54	4,48

Analiza racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu Društva pokazuje da je došlo do smanjenja racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu u 2013.godini za 0.94 i to usled povećanja neto zaduženosti Društva za 19,701 hiljada dinara i povećanja kapitala za 12,354 hiljada dinara. Povećanje neto zaduženosti je veće od povećanja kapitala, tako da je racio zaduženosti u 2013. godini smanjen, što je sa aspekta Društva nepovoljno.

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod **pružanjem usluga na domaćem i ino tržištu**. Struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga matičnim i zavisnim pravnim licima	2,371	3,073
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	188,907	80,630
Svega	191,278	83,703
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje usluga	11,952	14,933
Svega	11,952	14,933
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od pružanja usluga	14,447	29,406
Svega	14,447	29,406
UKUPNO	217,677	128,132

Najznačajniji kupci Društva su povezana pravna lica Energoprojekt Visokogradnja ad Beograd i Energoprojekt Ghana. U 2013. godini od ukupnih prihoda od prodaje na Energoprojekt Viskogoradnju se odnosi 117,787 hiljada dinara što čini 54 % ukupnih prihoda od prodaje, Energoprojekt Ghana 67,536 hiljada dinara što čini 31 % ukupnih prihoda od prodaje.

9.2. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi materijala za izradu	10	37
Troškovi ostalog materijala	1,993	1,628
Troškovi goriva i energije	1,092	1,603
UKUPNO	3,095	3,268

9.3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	113,779	90,190
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	19,918	15,842
Svega	133,697	106,032
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	773	120
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	2,239	1,929
Ostali lični rashodi i naknade	9,611	15,263
UKUPNO	146,320	123,344

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po osnovu iznajmljenog radnika u Equatorijalnu Gvineju u iznosu od 3,764 hiljada dinara.

Pored navedenog, u okviru ostalih ličnih rashoda iskazani su i troškovi po osnovu solidarne pomoći, troškovi službenih putovanja, troškovi viza i dr.

9.4. Troškovi amortizacije – NAPOMENE VEZANE ZA MRS 16 i MRS 38

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	844	1,488
Amortizacija nekretnina	0	864
Amortizacija postrojenja i opreme	815	1,023
UKUPNO	1,659	3,375

Na dan 31.12.2013. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti.

Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2013. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2013. godine.

Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2013. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2013. godine je veća za 1.716 hiljada RSD (nekretnine u iznosu od 1.716 hiljada RSD).

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet Procene, bude manja za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja. Procena na dan 31.12.2013. u odnosu na procenu 31.12.2012.- nije bilo nikakvih relevantnih promena.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

9.5. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	710	461
UKUPNO	710	461

U 2013. godini Društvo ima dodatne troškove rezervisanja 710 hiljada din za otpremnine prilikom odlaska u penziju u skladu sa obračunom rezervisanja na dan 31. decembra 2013. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju), kao i po osnovu MRS 37 (ostala dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova), detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.15.

9.6. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi usluga na izradi učinaka	21,630	5,536
Troškovi transportnih usluga	630	1,291
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	1,875	2,910
Troškovi reklame i propagande	0	88
Troškovi ostalih usluga	1,206	2,822
UKUPNO	25,341	12,647

Troškovi usluga na izradi učinaka u 2013. godini iznose 21.630 hiljada dinara, u 2012. godini iznose 5,536 hiljada dinara, od čega se najveći deo odnosi na troškove naknada po autorskim ugovorima i troškovi kooptantskih usluga. U pitanju su troškovi angažovanja fizičkih lica, koje zastupa agencija Proautor d.o.o., Beograd, na izradi idejnih rešenja, projektne dokumentacije i slično, a na projektima na kojima je Društvo angažovano. Kooperativne usluge se odnose na usluge pružene od strane dobavljača Cepting Centar za projektovanje i inženjering doo, Beograd a vezano za projekat zaštite od požara za objekat Stambeni obj. u ul. Cara Nikolaja u Beogradu i projekat zaštite od požara za Hotelski kompleks Aktau, Komercijalne Banke u Republici Srbiji.

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova PTT usluga u zemlji (troškovi fiksnih telefona), iskazani su i troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje zgrade-popravka krova ;opreme- nadogradnja mreže tower i optičke mreže (trošak u 2013. godini 1.875 hiljada RSD ,a u 2012. godini 2.697 hiljada RSD).

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na komunalne usluge u koje spadaju troškovi grejanja,vode,kanalizacija i dr. (u 2013. godini 852 hiljada RSD; u 2012. godini 2.514 hiljada RSD).

9.7. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi neproizvodnih usluga	2,151	2,155
Troškovi reprezentacije	239	240
Troškovi premija osiguranja	220	202
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	491	376
Troškovi članarina	368	401
Troškovi poreza	1631	1,919
Ostali nematerijalni troškovi	6,070	8,756
UKUPNO	11,170	14,049

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2013. godini.220 hiljada RSD; u 2012. godini 202 hiljada RSD)

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi u 2013. godini.491 hiljada RSD (u 2012. godini 376 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu(u 2013. godini.255 hiljada RSD; u 2012. godini 533 hiljada RSD) , finansiranje osoba sa invaliditetom (u 2013. godini.860 hiljada RSD; u 2012. godini 614 hiljada RSD). **Ostali nematerijalni troškovi** se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.).

9.8. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate po drugim osnovama	0	330
Svega	0	330
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	112	73
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	756	1,788
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	1,037	1,139
Svega	1,905	3,000
Prihodi od efekata valutne klauzule	0	0
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	0	0
UKUPNO	1,905	3,330

9.9. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	3,149	1,880
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	502	393
Rashodi od kamate po drugim osnovama	587	5,448
Svega	4,238	7,721
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	211	5,046
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	525	1,898
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	924	2,123
Svega	1,660	9,067
Rashodi od efekata valutne klauzule	0	0
UKUPNO	5,898	16,788

9.10. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	0	24
Naplaćena otpisana potraživanja	0	0
Prihodi od smanjenja obaveza	561	757
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika	0	5
Ostali nepomenuti prihodi	0	3
Svega	0	0
UKUPNO OSTALI PRIHODI	561	789

Prihodi od smanjenja obaveza se odnose na otpis obaveza starijih od 3 godine po osnovu faktura .

9.11. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	112	50
Ostali nepomenuti rashodi	717	202
Svega	829	252
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Obezvređenje potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana -Ispravka potraživanja	15,480	0
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	0	0
Svega	15,480	0
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	0	0
UKUPNO	16,309	252

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na direktan otpis poreza na promet po starom zakonu koji su činili deo primljenog avansa do 2004.g. Obezvređenje potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana -Ispravka potraživanja od kupaca Intairplan 10,891 hiljada din, Gradj.Dir.S. 2,628 hiljada din, Herceg Novi Opština 1,271 hiljada din, Enjub (neto efekat) 690 hiljada din.

9.12. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	217,677	128,132
Poslovni rashodi	188,295	157,144
Poslovni rezultat	29,382	(29,012)
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	1,905	3,330
Finansijski rashodi	5,898	16,788
Finansijski rezultat	(3,993)	(13,458)
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	561	789
Ostali rashodi	16,309	252
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	(15,748)	537
<i>Efeti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Rashod	0	0
Neto efekat	0	0
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	220,143	132,251
UKUPNI RASHODI	210,502	174,184
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	9,641	(41,933)

9.13. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	9,641	(41,933)
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	478	1347
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha	0	0
Oporeziva dobit	9,163	(40,586)
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	0	83,358
Poreska osnovica	9,163	83,358
Obračunati porez (15% od poreske osnovice)	137	8,336
Ukupna umanjnje obračunatog poreza	137	0
Obračunati porez po umanjenju	0	0
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	9,641	(41,933)
Poreski rashod perioda	0	153
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	1,591	1,145
Neto dobitak/gubitak	8,050	(43,231)

9.14. Neto dobitak/gubitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	8,050	(43,231)
Prosečan broj akcija tokom godine	67263	67263
Neto dobitak/gubitak po akciji u dinarima	0,12	(0,64)

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	<i>u 000 dinara</i>			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Koncesije patenti i sl	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2013.)	1,196	90	14,155	15,441
Korekcije početnog Stanja	0	0	0	0
Nove nabavke u toku godine	0	0	0	0
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0
Krajnje stanje (31.12.2013.)	1,196	90	14,155	15,441
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2013.)	0	90	11,299	11,389
Korekcije početnog Stanja	0	0	0	0
Amortizacija za 2013. godinu	0	0	844	844
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	0	0
Krajnje stanje (31.12.2013.)	0	90	12,143	12,233
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2013.	1,196	0	2,856	4,052
Stanje 31.12.2013.	1,196	0	2,012	3,208

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Investiciona nekretnina	Grad. Objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Avansi za nekrét., postr. i opremu	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2013.)	60,639	48,003	37,795	0	0	146,437
Korekcije početnog Stanja-kursna r.	0	0	0	0	0	0
Nove nabavke u toku godine	0	0	370	0	0	370
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	0	0	0	0	0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0		-8,067	0	0	-8,067
Krajnje stanje (31.12.2013.)	60,639	48,003	30,098	0	0	138,740
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.1.2013.)	0	13,118	35,435	0	0	48,553
Korekcije početnog stanja	0	0	0	0	0	0
Amortizacija za 2013. godinu	0	0	814	0	0	814
Prenos sa jednog oblika na drugi	0	0	0	0	0	0
Revalorizacija - efekti procene	0	-358	0	0	0	-358
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	0	0	-8,067	0	0	-8,067
Krajnje stanje (31.12.2013.)	0	12,760	28,182	0	0	40,942
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>						
Početno stanje 1.1.2013.	60,639	34,885	2,360	0	0	97,884
Krajnje stanje 31.12.2013.	60,639	35,243	1,916	0	0	97,798

Na dan 31. decembra 2012. godine ukupna nabavna vrednost osnovnih sredstava Društva koja su u celosti otuđena i rashodovana (neto) iznosi 8,067 hiljada dinara.

10.3. Investicione nekretnine

Promena stanja investicionih nekretnina	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Revalorizovana vrednost</i>		
Početno stanje (01. januara)	60,639	60,639
Krajnje stanje (31. decembra)	60,639	60,639

Fer vrednost investicionih nekretnina na dan 31. decembra 2013. godine je iznosila 60,639 hiljada RSD. Procena je izvršena od strane kvalifikovanog procenitelja koji ima priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao. Procena vrednosti je vršena na osnovu brojnih faktora, kao što su: postojeći uslovi rentiranja, procena tržišnih uslova i procena stopa kapitalizacije korišćenjem uporednih tržišnih podataka, tamo gde je to moguće. Usled trenutnog stanja na tržištu nekretnina, i smanjenog broja kupoprodajnih transakcija u odnosu na ranije godine, prouzrokovanih ekonomskom krizom, procenitelji su u povećanoj meri koristili svoje poznavanje tržišta i profesionalno rasuđivanje, te se nisu oslanjali samo na rezultate uporedivih transakcija koje su se desile u prošlosti.

10.4. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
	0	0
Svega	0	0
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
		0
		0
Svega		0
UKUPNO		0
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	76	104
Svega	76	104
UKUPNO	76	104

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima potiču iz 1995. godine. Rata se povećava ukoliko rastu cene na malo (u 2013.g. nema korekcije).

10.5. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Dati avansi	46	61
Minus: ispravka vrednosti	0	0
UKUPNO	46	61

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – ostala povezana pravna lica	67,022	27,524
Kupci u zemlji	12,846	11,208
Kupci u inostranstvu	16,462	12,215
Minus: Ispravka vrednosti	(15,480)	0
Svega	80,850	50,947
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	0	376
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	0	376
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	0	0
Potraživanja od zaposlenih	(93)	0
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	0	0
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	8,390	8,023
Minus: Ispravka vrednosti	(6,591)	(6,765)
Svega	1,706	1,258
UKUPNO	82,556	52,581

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Tekući računi (dinarski)	3,901	5,699
Tekući računi (devizni)	2,541	4,320
Kratkoročno oročeni depoziti i akreditivi	0	0
UKUPNO	6,442	10,019

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (na dinarskim računima Banka Intesa, Alpha Bank, Komercijalna banka).
- na deviznim računima (Banka Intesa)

**10.9. Porez na dodatu vrednost i
aktivna vremenska razgraničenja**

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Porez na dodatu vrednost	0	0
Unapred plaćeni troškovi	0	0
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	89	46
Potraživanja za nefakturisani prihod	2,628	2,628
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	0	112
UKUPNO	2,717	2,786

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

10.10. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2012.godine	41,030		-	-	8,970	-	40,006	64,403	-	25,603
Ispravka greške i promena računovodstvene politike	-			-	-					-
Korigovano početno stanje	41,030		-	-	8,970	-	40,006	64,403		25,603
Povećanje osnovnog kapitala	-				304	-		-		304
Smanjenja osnovnog kapitala	-		-	-	-		(40,006)	(40,006)		-
Neto dobitak tekućeg perioda	-						8,050			8,050
Raspodela dobiti	-			-						-
Prodaja / (sticanje) sopstvenih akcija	-									-
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 2013.godinu	-									-
Stanje 31.12.2012 godine	41,030	0	-	-	9,274	-	8,050	24,397	-	33,957

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	41,030	41,030
Ostali osnovni kapital	(7,073)	34,737
UKUPNO	33,957	75,767

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Emisiona premija	0	0
Zakonske rezerve	0	0
UKUPNO	0	0

Emisiona premija predstavlja pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka.

10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Revalorizacione rezerve	9,274	8,970
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju	0	0
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju	0	0
UKUPNO	9,274	8,970

Promene na revalorizacionim rezervama odnose se na usklađivanje vrednosti zgrade (nalaz veštaka-procena rezidualner vrednosti zgrade)

10.14. Neraspoređeni dobitak / gubitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Stanje na dan 01.01.	40,006	10,295
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12	915	733
Ostalo	39,091	28,978
Dobit tekuće godine	8,050	0
Neraspoređeni dobitak na dan 31. decembra	8,050	40,006
Gubitak na dan 31. decembra	(24,397)	(64,403)

10.15. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	0	0
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	7,442	7,310
UKUPNO	7,442	7,310

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva društva iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna društva u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Snižavanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 0,57%), u bilansu stanja na dan 31.12.2013. godine u odnosu na dan 31.12.2012. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje broja zaposlenih za 1,50% i povećanje prosečne očekivanje otpremnine za 4,79%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,42% i povećanje razlike između godišnje diskontne stope i prosečnog godišnjeg očekivanog rasta zarada za 0,50%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 6% i*
- *diskontna stopa od 9% .*

Kako je za određivanje sadašnje vrednosti (nedospelih) otpremnina neophodan podatak o godišnjoj diskontnoj stopi, kao i podatak o prosečnom godišnjem rastu zarada u Preduzeću, u nastavku će se precizirati navedene veličine.

Za godišnju diskontnu stopu je prihvaćena stopa od 9%. U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih hartija od vrednosti čiji je garant Republika Srbija. Shodno navedenom, diskontna stopa je određena shodno godišnjem prinosu na državne hartije od vrednosti emitovanim 30. decembra 2013. godine, od strane Uprave za javni dug Ministarstva finansija Republike Srbije. Navedena hartija od vrednosti je emitovana uz godišnju kamatnu stopu od 8,89%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći (371 dan) od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 6%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije. Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2016. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 18. oktobra 2013. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2014. godinu od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

poena. Shodno navedenom, a uvažavajući i značajno snižavanje inflacije tokom 2013. godine, ali i u Memorandumu naznačeno očekivanje da naredne godine neće biti završene strukturne reforme i ostvarena liberalizaciju cena, najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz dozvoljeno pozitivno odstupanje od 1%.

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 1%, a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 6% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 9%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.16. Ostale dugoročne obaveze

Struktura dugoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	0	0
UKUPNO	0	0

10.17. Kratkoročne finansijske obaveze

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	31,097	29,455
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	5,700	5,700
Kratkoročni krediti u zemlji-Banka Intesa	55	15
UKUPNO	36,852	35,170

10.18. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	23,997	26,955
Dobavljači – ostala povezana pravna lica-EP Holding	10,611	4,974
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	9,737	7,588
Dobavljači u zemlji	8,750	2,892
Dobavljači u inostranstvu	201	343
Obaveze iz specifičnih poslova	20,081	20,417
UKUPNO	73,377	63,169

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 3 do 30 dana. Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.19. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada – bruto	25,906	21,638
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	6,016	2,363
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	148	148
Obaveze prema zaposlenima	1,260	1,298
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	278	104
Ostale obaveze	331	170
UKUPNO	33,939	25,721

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.20. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	650	637
UKUPNO	650	637

10.21. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Odložene poreske obaveze	6,626	9,877
Neto poreska sredstva/obaveze	6,626	9,877

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (**15%**).

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	9,877	8,732
Plaćen deo obaveza za kapitalnu dobit	(5.361)	
Obaveze u 2013.	2,110	
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	6,626	9,877
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	(1,591)	(1,145)

Odloženi poreski rashod perioda je priznat na teret rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih obaveza.

10.22. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2013. godine .Od ukupno 5 *domaćih kupaca*, na dan 31.12.2012 godine, u iznosu od 12,846 hiljade RSD, usaglašeno je 10,731 hiljada RSD, a nema neusaglašanih (1 kupac nije odgovorio na IOS -Telekom Srbije 2,115 hiljada RSD (potraživanje po fa izmireno 13.01.2014.) Od ukupno 3 *inostrana kupca*, na dan 31.12.2013. godine, u iznosu od 4,300 hiljada RSD, usaglašeno je 4,300 hiljada RSD i naplaćeno u januaru 2014.(2 ino kupca Herceg Novi i Intairplan izvršena ispravka potraživanja).

U narednoj tabeli prikazani su iznosi potraživanja od domaćih i inostranih kupaca koji nisu odgovorili na poslate Izvode otvorenih stavki.

<i>Kupci koji nisu odgovorili na poslate izvode otvorenih stavki</i>	<i>u 000 dinara</i>
<i>Domaći Kupci</i>	
Telekom Srbije ad, Beograd	2,115
Svega	2.115
<i>Inostrani kupci</i>	
Immotec Gvineja	100
Svega	100
UKUPNO	100

Društvo nije izvršilo usaglašavanje obaveza sa domaćim dobavljačima u iznosu od 2.807 hiljada RSD. Od ukupnih 24 dobavljača dobili smo odgovor i usaglasili se sa 4 dobavljača (Cepting 4.221 hilj.din, Proautora 1.316 hilj din,Bg Elektrane, Ekolog, Dexy Co), a usaglašeni smo sa 1 ino dobavljačem Opstina Herceg Novi-Projektini Biro- EUR 1.755.

10.23. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu u iznosu 3.020 hiljada din i vanbilansnu pasivu u iznosu 3.020 hiljada din. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja (izdata avalirana menica kao obezbedjenje plaćanja poreskog duga; Jumeci EP Holding i EP Niskogradnja).

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
Energoprojekt Holding	2,483	3,073
Energoprojekt Visokogradnja	118,544	61,146
Energoprojekt Oprema	3,422	0
Energoprojekt Industrija	111	4,766
Energoprojekt Entel	50	
Energoprojekt Ghana	67,536	
Svega	192,146	68,985
<i>Rashodi</i>		
Energoprojekt Holding	5,575	5,596
Energoprojekt Visokogradnja	2,645	290
Energoprojekt Entel	915	613
Energoprojekt Energodata	1,291	3,690
Energoprojekt Garant	165	136
Svega	10,591	10,325

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Potraživanja</i>		
Energoprojekt Viskogradnja	60,380	27,524
Energoprojekt Industrija	24	0
Svega	60,404	27,524
<i>Obaveze</i>		
Energoprojekt Holding	46,382	36,060
Energoprojekt Viskogradnja	36,221	36,957
Energoprojekt Industrija	2,538	2,532
Energoprojekt Entel	148	482
Energoprojekt Energodata	399	35
Energoprojekt Garant	166	
Svega	85,854	76,066

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Sa aspekta **ključnog rukovodećeg osoblja**, u naredne dve tabele je prikazana struktura naknade tokom godine, kao i promena salda po osnovu kredita.

Struktura naknada ključnog rukovodećeg osoblja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Kratkoročna primanja (bruto zarade i dr.)	22,058	14,578
Svega	22,058	14,578

12. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu:

- sudskih sporova.

Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2013. godine, su uključene: vrednosti zateznih kamata i drugih troškova (na primer, procenjeni sudski troškovi) koji mogu nastati u slučaju sudskih odluka koje ne bi bile u korist Društva.

<i>Tužilac</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni Postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	6	3	9
UKUPNO	6	3	9
<i>u valuti</i>			
Fizičko lice	87.678,09 USD 7.188,66 hiljad. dinara	10.147,80 USD 411,11 hiljada dinara	97.825,89 USD 7.599,77 hiljad.dinara
UKUPNO	87.678,09 USD i 7.188,66 hiljada dinara	10.147,80 USD i 411,11 hiljada dinara	97.825,89 USD i 7.599,77 hiljada dinara

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u valuti</i>
Vladimir Markovic	Isplata devizne zarade 10.147,80 USD	10.147,80 USD
B.Lakčević,V.Perić,D.Pantić, Ivan Pantić	Isplata devizne zarade 87.678,09 USD	87,678,09 USD

ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Milan Raonić	Isplata godišnjeg odmora i razlike zarade	322,69 hiljada dinara
Novica Veljković	Poništaj Aneksa III ugovora o radu	88,42 hiljada dinara
Novica Veljković	Poništaj Aneksa IV ugovora o radu	17,00 hiljada dinara
Miroslav Stefanović	Razlika zarade	33,99 hiljada dinara
Milan Raonić	Naknada štete	7.000,00 hiljada dinara
Tamara Vukadinović	Poništaj rešenja o otkazu ugovora o radu	50,00 hiljada dinara
Jelena Davidović	Poništaj rešenja o otkazu ugovora o radu	87,67 hiljada dinara

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena stana.

Potencijalna **sredstva po osnovu sudskih sporova** se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjenjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac, a postoji izvesna doza razumne verovatnoće da Društvo dobije predmetne sporove.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni Postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	1		1
Pravno lice	1		1
UKUPNO	2		2
<i>u valuti</i>			
Fizičko lice	1.523,07 hiljad. dinara		1.523,07 hiljad. Dinara
Pravno lice	11.090,00 EUR		11.090,00 EUR
UKUPNO	1.523,07 hiljada din i 11.090,00 EUR		1.523,07 hiljada din i 11.090,00 EUR

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

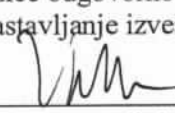
<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u valuti</i>
Miodrag Cvijić	Dug	1.523,07 hiljada dinara
Opština Herceg Novi	Dug-naplata faktura	11.090,00 EUR

13. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma Bilansa Stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

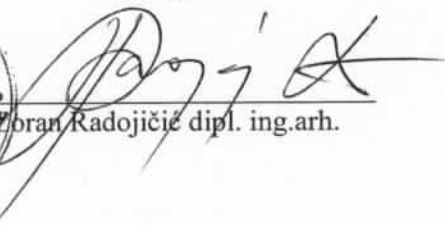
U Beogradu,
20.02.2014. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Lukić Zoran, dipl.ecc.

Direktor

Zoran Radojičić dipl. ing.arh.

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10
11000 Belgrade
Republic of Serbia
Tel: +381 11 3281 399
Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

III. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA

1. Opšti podaci

<i>Naziv</i>	Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d. Beograd
<i>Poslovno ime</i>	Energoprojekt Urbanizam i arhitektura akcionarsko društvo za projektovanje, konsalting i inženjering za urbanizam i arhitekturu, Beograd (Novi Beograd)
<i>Sedište i adresa</i>	Beograd-Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07023022
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	07112 Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001505
<i>Web adresa</i>	www.eparhitektura.rs
<i>e-mail adresa</i>	office@eparhitektura.rs
<i>Broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata</i>	BD.10782/2005 od 04.07.2005.
<i>Broj zaposlenih</i>	106
<i>Broj akcionara</i>	222
<i>Vrednost osnovnog kapitala</i>	41.030.430,00 RSD
<i>Broj izdatih akcija, (obične akcije sa ISIN brojem i CIF kodom) i struktura</i>	67.263 obične akcije, ISIN broj - RSEPUAE87915 CFI kod - ESVUFR
<i>Revizorska kuća koja je revidovala poslednji finansijski izveštaj</i>	BDO d.o.o. Beograd, Knez Mihajlova 10

2. Kratak opis poslovne aktivnosti, organizaciona struktura i podaci o upravi Društva

a) Opis poslovne aktivnosti

U periodu I-XII 2013., aktivnosti Društva bile su i dalje prevashodno vezane za poslove u okviru osnovnih delatnosti preduzeća – multidisciplinarno projektovanje objekata visokogradnje, stručni nadzor i tehnička kontrola, uz obnovu aktivnosti na urbanističkom planiranju i projektovanju.

U okviru aktivnosti na unapređenju i proširivanju delatnosti, Društvo je dobilo Rešenje o ispunjenosti uslova za izdavanje Energetskih pasoša objekata, što uz ranije dobijene licence za diplomatsko-konzularna predstavništava i kazнено-popravne ustanove, omogućava projektovanje ove vrste objekata, koji su u nadležnosti Ministarstva građevinarstva i urbanizma.

Nastavljene su intenzivne marketinške aktivnosti (u periodu I – XII 2013. predato je 97 ponuda, a u okviru različitih akvizicija urađena brojna idejna rešenja), uz jačanje prisustva i intenziviranje aktivnosti na postojećim tržištima: Srbija, Rusija, Kazahstan, Nigerija....

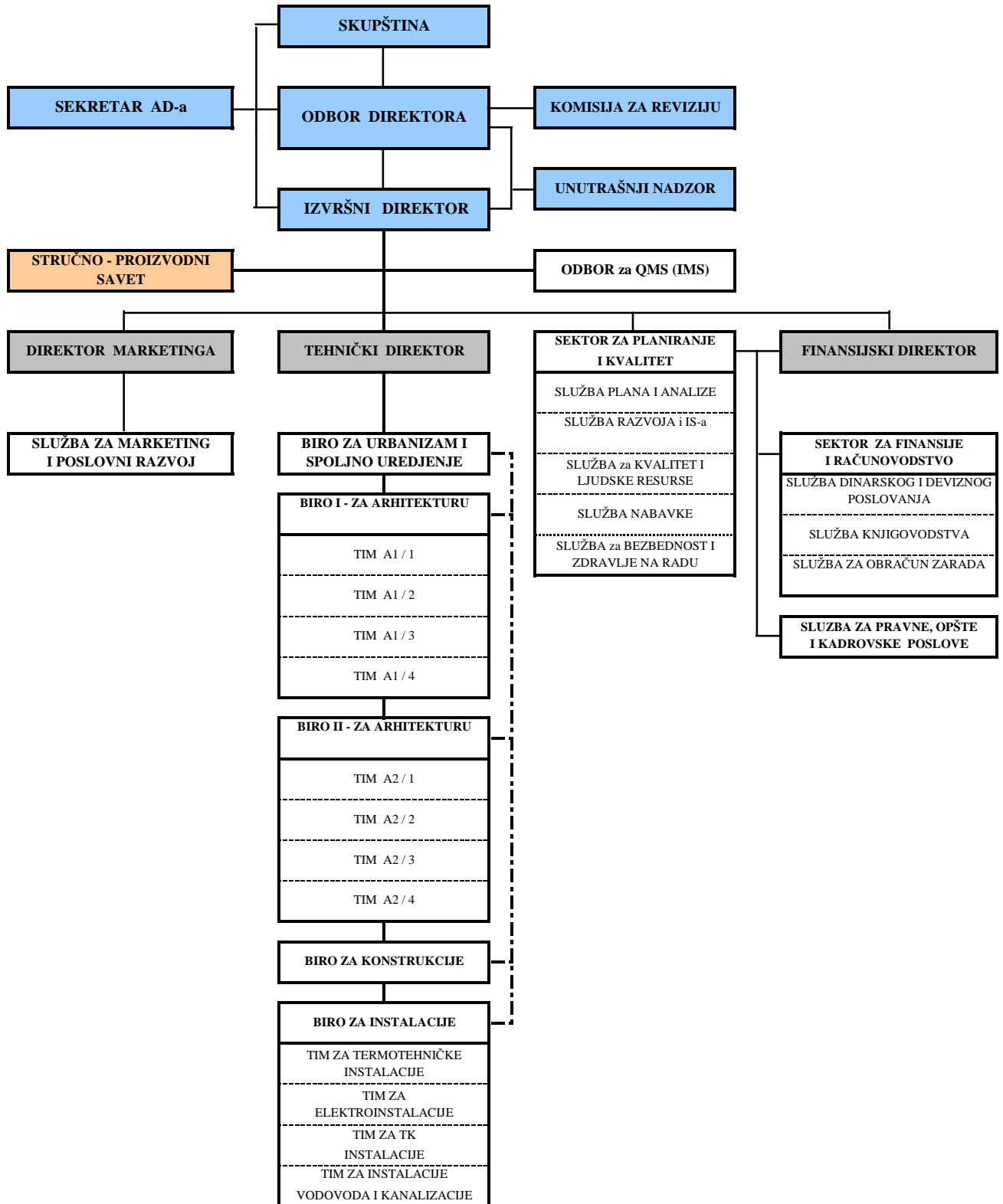
Ostvaren pozitivan zajednički nastup sa drugim Društvima iz sistema Energoprojekt kroz njihova predstavništva i filijale, korišćenjem prednosti korporativnog poslovanja u prodoru na nova tržišta (Afrika – Gana).

U istom periodu, vršena je kontinuirana primena Sistema menadžmenta kvalitetom, usklađenog sa zahtevima standarda ISO 9001:2008. (nadzorna poseta uspešno je obavljena 02.12.2013., bez ustanovljenih neusaglašenosti) i započete su pripremne aktivnosti za uspostavljanje Integriranih Sistema Menadžmenta, uključivanjem ISO 14001 i OHSAS 18001

b.) Organizaciona struktura

Društvom upravlja Skupština akcionara i Odbor direktora. Organizaciona struktura Društva usklađena je sa uslovima poslovanja i strategijom društva i celokupnog Energoprojekt sistema.

Aktuelna organizaciona šema je prikazana u nastavku.

c.) Podaci o upravi Društva na dan 31.12.2013.g.

ČLANOVI ODBORA DIREKTORA			
Ime i prezime prebivalište, obrazovanje	Sadašnje zaposlenje (poslovno ime firme i radno mesto)	Članstvo u upravnim i nadzornim odborima drugih društava	Broj i % akcija koje poseduje u društvu
Predsednik odbora direktora, Dragan Tadić Beograd, VII dipl.ing.	Energoprojekt Holding a.d., Izvršni direktor za "Real Estate" projekte	član odbora direktora Energoprojekt Visokogradnja a.d. član odbora direktora Energoprojekt Niskogradnja a.d.	n/a
Član odbora direktora Zoran Radojičić Beograd, VII dipl.ing.arh.	Izvršni direktor Društva, zakonski zastupnik	n/a	36 akcija (0,05%), koje su otkupljene u celosti od strane Energoprojekt Holding a.d. odlukom o prinudnom otkupu akcija donetoj 31.03.2014. na 24.vanrednoj sednici Skupštine akcionara
Član odbora direktora Milivoje Cvetanović Beograd, Magistar ekonomije	Penzioner Nezavisan član	Energoprojekt Industrija - nezavisan član OD Energoprojekt Holding - član komisije za reviziju	n/a
Član odbora direktora Branko Marković, Beograd, VII dipl.ing.	Energoprojekt Orema a.d., Pomoćnik direktora	n/a	n/a
Član odbora direktora Zoran Mitrović Beograd, VII dipl.ecc	Energoprojekt Visokogradnja a.d., Direktor za ekonomske poslove	n/a	n/a

3. Prikaz razvoja, finansijskog položaja i rezultata poslovanja Društva, a naročito finansijsko stanje u kome se Društvo nalazi i podaci važni za procenu stanja imovine Društva, kao i informacija o kadrovskim pitanjima

PODACI O RAZVOJU I REZULTATU POSLOVANJA DRUŠTVA	
IZVEŠTAJ UPRAVE O REALIZACIJI USVOJENE POSLOVNE POLITIKE	Osnovni ciljevi poslovne politike za 2013. godinu, realizovani su u celosti.
ANALIZA FINANSIJSKIH POKAZATELJA	
Ukupni prihodi u 000 dinara	220.143
Ukupni rashodi u 000 dinara	210.502
Bruto dobit	9.641
Prinos na ukupni kapital	28,39%
Neto prinos na sopstveni kapital	23,70%
Poslovni neto dobitak	3,70%
Stepen zaduženosti	78,95 %
I stepen likvidnosti	0,04
II stepen likvidnosti	0,63
Neto obrtni kapital u 000 dinara	0
U prethodnoj godini nije bilo trgovanja akcijama	
OSTVARENJA DRUŠTVA PO SEGMENTIMA U SKLADU SA ZAHTEVIMA MSFI 8:	
Kompanija u organizacionom smislu posluje kao celina te se nisu stekli uslovi za izveštavanje po segmentima u skladu sa MSFI 8	
PROMENE VEĆE OD 10% U ODNOSU NA PRETHODNU GODINU	
Imovina	Nemamo promene u 2013.g. u odnosu na 2012.g. veću za 10%
Obaveze	Blagi porast kratkoročnih finansijskih obaveza je rezultat povećanog obima posla u 2013.g. Ostale kratkoročne obaveze su porasle u najvećem delu zbog porasta obaveza za zarade.
Neto dobitak/gubitak	Ostvarena je neto dobit u 2013.g. u iznosu od 8.050 hiljada dinara (u 2012.g. ostvaren neto gubitak 43.231 hiljada dinara), što je rezultat povećanja obima poslovne aktivnosti u 2013. godini.
SLUČAJEVI KOD KOJIH POSTOJI NEIZVESNOST NAPLATE PRIHODA ILI BUDUĆI TROŠKOVI KOJI MOGU UTICATI NA FINANSIJSKU POZICIJU DRUŠTVA:	
-	
STANJE (BROJ I PROCENAT) SOPSTVENIH AKCIJA, STICANJE SOPSTVENIH AKCIJA, PRODAJA SOPSTVENIH AKCIJA, PONIŠTENJE SOPSTVENIH AKCIJA	
U 2013. godini, ne postoje otkupljene sopstvene akcije.	

Informacija o kadrovskim pitanjima

U Društvu je na dan 31.12.2013.g. bilo zaposleno ukupno 106 radnika.

Dominantan deo zaposlenih, oko četiri petine, čine zaposleni starosne dobi između 30 i 55 godina. Značajno je učešće najmlađih kadrova, starosti do 30 godina, koji čine 13% ukupnog broja zaposlenih.

U pogledu kvalifikacione strukture, od 106 zaposlenih, 64 je visoke stručne spreme (60%), od čega 52 licencirana inženjera, koji nose 70 različitih licenci, izdatih od strane Inženjerske komore Srbije.

Zaposleni sa srednjom stručnom spremom predstavljaju skoro jednu trećinu od ukupnog broja zaposlenih, dok se manje od 3% odnosi na KV i VKV radnike.

U okviru potreba za jačanjem kadrovske strukture, kao i postizanja vrhunskog kvaliteta proizvoda, tokom godine je po različitim osnovama (konkurs, druga Društva iz Sistema) primljeno 9 radnika, od kojih četvoro na određeno vreme.

Planirano je dodatno kvalitativno i kvantitativno jačanje proizvodnih timova, u cilju očuvanja dinamike procesa projektovanja.

4. Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva, kao i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo

4.1. Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu i promena u poslovnim politikama

Razvoj i poslovna politika Društva, usklađuju se sa planiranim na nivou EP Sistema i sprovode u skladu sa strateškim dokumentom PLAN POSLOVANJA DRUŠTVA U MANDATNOM PERIODU 2012. – 2015.

Planira se investiranje u unapređenje tehnologija rada uključujući opremu i softver, uslova za rad i stručno usavršavanje zaposlenih.

SMQ je u primeni već dugi niz godina, prema zahtevima Standarda ISO 9001

4.2. Glavni rizici i pretnje kojima je društvo izloženo

Izloženost cenovnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka, strategija za upravljanje ovim rizicima i ocena njihove efikasnosti

Glavni rizici i pretnje:

- stagnacija tržišta usled obustave investicija
- potencijalna nelikvidnost velikih investitora
- neprimereno niske cene projektantskih usluga

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva.

Finansijski rizici, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara. Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno €.

Ima indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.

Rukovodstvo je primenilo sledeće mere u 2013. kao i planirane u sledecem periodu:

1. Aktivnost na naplati svih dospelih potraživanja (naglasak naplata od Energoprojekt Visokogradnja a.d. po Ugovoru za projekat Hyatt Rostov na Donu, RF).

Rezultati poslovanja u 2013. godini, sa aspekta održivosti kapitala, ne mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da je rizik kapitala izražen.

5. Svi važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon protoka poslovne godine za koju se izveštaj priprema

Bitan poslovni događaj koji se desio od dana bilansiranja do dana podnošenja izveštaja:

Dana 31.03.2014. godine u 9,30 časova održana je 24. vanredna sednica Skupštine Društva. Sednici su prisustvovali akcionari sa 63.497 glasova, od ukupno 67.263 glasova. Na sednici su donete sledeće odluke:

1. USVOJENA JE ODLUKA O PRINUDNOM OTKUPU AKCIJA ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

od strane Energoprojekt Holding a.d. Beograd, kao većinskog akcionara, koji poseduje ukupno 63.497 običnih akcija, što čini 94,40% od ukupnog broja akcija.

Energoprojekt Holding a.d. Beograd, kao otkupilac akcija, sproveo je i izvršio prinudni otkup preostalih 3.766 običnih akcija manjinskih akcionara, koje su predstavljale 5,60% od ukupnog broja akcija.

Učešće Energoprojekt Holding a.d. Beograd u akcijskom kapitalu sada iznosi 100%.

6. Svi značajniji poslovi sa povezanim licima

Usluge izrade projektne dokumentacije za objekte u zemlji i inostranstvu:

- Međunarodni kongresni centar "Hyatt Regency Rostov Don-Plaza", RF –Energoprojekt Visokogradnja a.d. Beograd;
- Poslovni objekat kompanije "EP Ghana" u gradu Akra, Gana- IC Energoprojekt Ghana Ltd.
- Kargo centar sa poslovnim objektom u gradu Akra, Gana-IC Energoprojekt Ghana Ltd.

7. Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja Aktivnosti u oblasti istraživanja i razvoja

Planiranje prelaska na projektovanje u BIM tehnologiji – preispitivanje raspoloživih softverskih paketa i uslova za obučavanje zaposlenih.

Planiranje dinamike i pripremne aktivnosti za potrebe implementacije i sertifikacije i drugih Sistema menadžmenta, pored SMQ koji je u primeni već dugi niz godina, i njihovog uključivanja u Integrisani Menadžment Sistem (IMS) i to:

- Zaštita životne sredine – ISO 14001
- Bezbednost i zdravlje na radu – OHSAS 18001

8. Podaci o stečenim sopstvenim akcijama

Nemamo

9. Ogranci

Nemamo

10. Finansijski instrumenti koje Društvo koristi ukoliko je to značajno za procenu finansijskog položaja i uspešnost poslovanja

Nemamo

11. Pregled pravila korporativnog upravljanja

11.1. Obaveštenje o kodeksu korporativnog upravljanja koji društvo primenjuje kao i mesto na kojem je njegov tekst javno dostupan

Na osnovu člana 368. Zakona o privrednim društvima, Upravni odbor Društva na 14. sednici održanoj 30.01.2012. godine, doneo je KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA ENERGOPROJEKT URBANIZAM I ARHITEKTURA A.D.

Dokument je dostupan na Internet stranici Društva:
www.eparhitektura.rs

11.2. Sva bitna obaveštenja o praksi korporativnog upravljanja koje društvo sprovodi, a posebno one koje nisu izričito propisane zakonom

Kodeksom korporativnog upravljanja, uspostavljaju se principi korporativne prakse i organizacione kulture u skladu sa kojima će se ponašati nosioci korporativnog upravljanja Društva, a naročito u vezi sa pravima akcionara, okvirima i načinom delovanja nosilaca korporativnog upravljanja, javnošću i transparentnošću poslovanja Društva.

Osnovni cilj Kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u domenu korporativnog upravljanja, koji treba da omoguće ravnotežu uticaja njegovih nosilaca, konzistentnost sistema kontrole i jačanje poverenja akcionara i investitora u Društvo, sve u cilju obezbeđenja dugoročnog poslovnog razvoja Društva.

Organi Društva uložiće sve napore da principi ustanovljeni Kodeksom, kada za tim postoji potreba, budu detaljnije razrađeni u okvirima drugih opštih akata Društva.

11.3. Odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja ako takva odstupanja postoje i obrazloženje za ta odstupanja

N/A

IV. PODACI O STEČENIM SOPSTVENIM AKCIJAMA

1. Razlozi sticanja sopstvenih akcija

Nemamo

2. Broj i nominalna vrednost stečenih sopstvenih akcija

Nemamo

3. Imena lica od kojih su akcije stečene

Nemamo

4. Iznos koji je Društvo isplatilo po osnovu sticanja sopstvenih akcija ili naznaka da su akcije stečene bez naknade

Nemamo

5. Broj sopstvenih akcija koje društvo poseduje u trenutku izrade godišnjeg izveštaja

Nemamo

V. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA

Izjavljujemo da je prema našem najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj sastavljen uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva.

Ime i prezime

Naziv radnog mesta i dužnosti koje lice obavlja u Društvu

Zoran Radojičić

Direktor

Zoran Lukić

Finansijski direktor

VI. ODLUKA O USVAJANJU GODIŠNJEG IZVEŠTAJA*

Napomena: Nije usvojen godišnji izveštaj od strane nadležnog organa tj. Skupštine akcionara društva, koja će se održati u junu 2014.godine

*U slučaju da nije usvojen godišnji izveštaj, obavezna je napomena da nije usvojen od strane nadležnog organa, a Društvo je obavezno da odluku nadležnog organa o usvajanju Godišnjeg izveštaja objavi u celosti naknadno.

VII. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA*

Napomena: Nije doneta odluka o raspodeli dobiti od strane nadležnog organa tj. Skupštine akcionara društva, koja će se održati u junu 2014.godine.

*U slučaju da odluka nadležnog organa o raspodeli dobiti/pokriću gubitka nije sastavni deo Godišnjeg izveštaja, Društvo je obavezno da je objavi u celosti naknadno.

Napomena*

Odluka o usvajanju Godišnjeg izveštaja za 2013.godinu će biti naknadno objavljena u celosti, posle usvajanja na redovnoj godišnjoj Skupštini akcionara Društva, koja će se održati do kraja juna 2014.godine.

*U slučaju da Godišnji izveštaj nije usvojen od strane nadležnog organa javnog društva, sa obaveštenjem da će odluka o usvajanju Godišnjeg izveštaja biti naknadno objavljena u celosti

Javno društvo je dužno da sastavi Godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, a regulisanom tržištu, odnosno MTP dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Godišnjem izveštaju.

U Beogradu, april 2014.g.

Zakonski zastupnik:
Direktor

Zoran Radojičić, dipl.ing.arh.